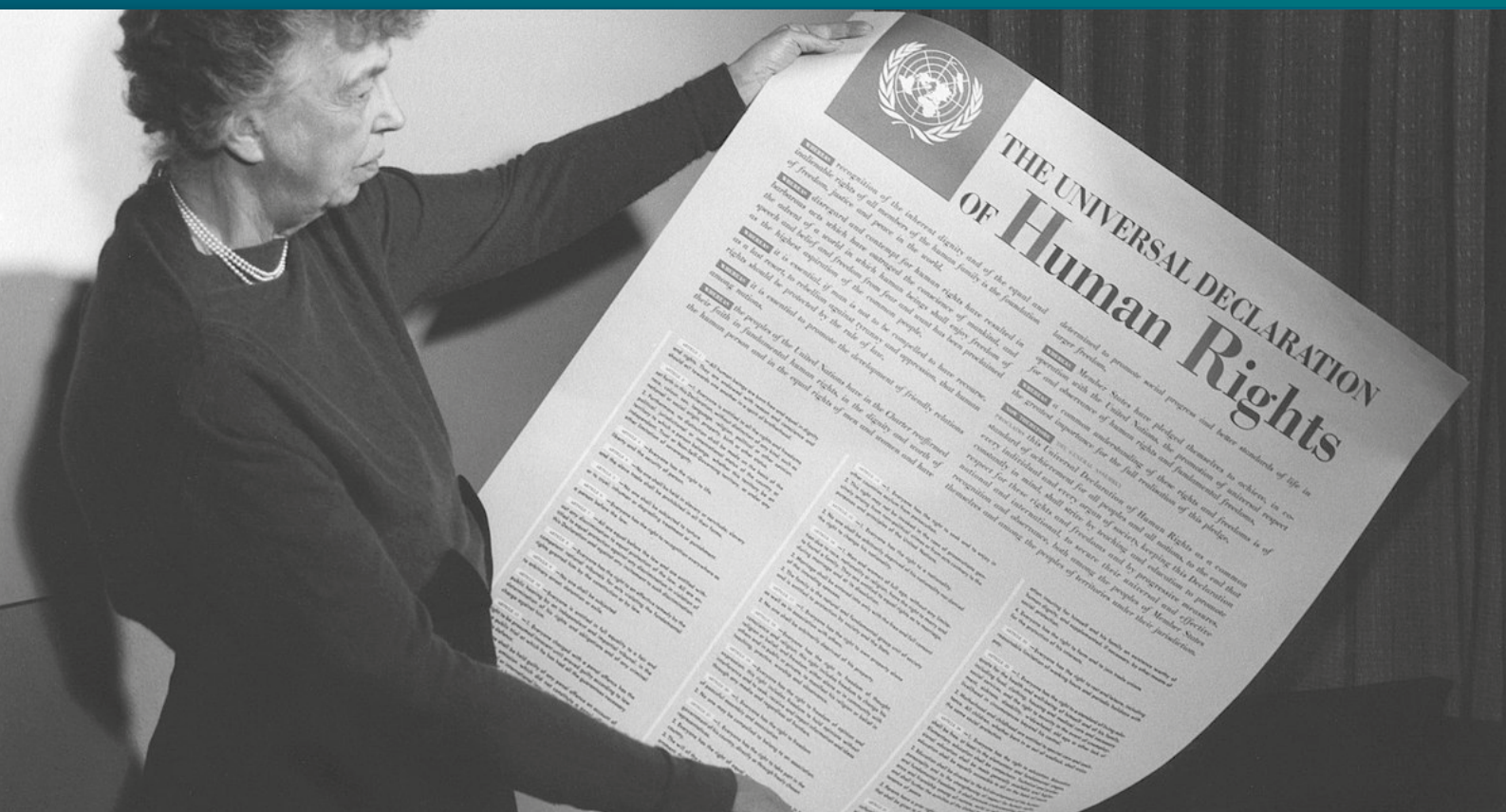

CENTRUM PRO LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACII

Bulletin lidských práv

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v květnovém čísle Bulletinu vám přinášíme široké spektrum textů, které odrážejí nejen významná historická výročí, ale i aktuální výzvy v oblasti lidských práv.

V nulté sekci si připomínáme 80. výročí konce druhé světové války. Gabriela Tomečková a Jiří Novák se vrací k méně známé kapitole československé poválečné justice – procesům s novináři kolaborujícími s nacistickým režimem.

V sekci mezinárodní trestní spravedlnosti se Barbora Bulánková věnuje zatčení bývalého filipínského prezidenta Duterteho Mezinárodním trestním soudem za zločiny spojené s tzv. válkou proti drogám.

Evropskou sekci otevírá článek Caroline Bindačové o přelomovém rozhodnutí Soudního dvora EU, který prohlásil maltský program „zlatých pasů“ za neslučitelný s právem Unie. Martin Plášek se věnuje zprávě Evropského účetního dvora, která

upozorňuje na neprůhledné financování některých nevládních organizací z prostředků EU a rizika, která z toho plynou.

V sekci mezinárodní politiky, byznysu a lidských práv se Kateřina Ivanová zamýšlí nad proměnou fenoménu online sexuálního zneužívání dětí a upozorňuje na roli decentralizovaných komunit, šifrování i umělé inteligence. Anna Kateřina Ondráčková přibližuje závěry letošní zprávy OSN o celosvětovém sociálním rozvoji.

V české sekci Filip Valoušek analyzuje, jak Ministerstvo vnitra ignoruje rozhodnutí NSS týkající se institutu dočasné ochrany. Jakub Dubják se pak zaměřuje na ústavní dimenzi práva na účinné vyšetřování a jeho aplikaci v české justiční praxi.

Přejeme vám inspirativní čtení a krásné letní dny plné světla i lidskoprávních podnětů,

Kolektiv Centra pro lidská práva a demokracii

Obsah

Téma	 	3
• Oprátka za psané reportáže		3
1) Mezinárodní trestní spravedlnost	 	6
• Když nestačí být prezidentem: Duterte před Mezinárodním trestním soudem		6
• Aktuality sekce Mezinárodní trestní spravedlnost		10
2) Evropský systém ochrany lidských práv	 	13
• Evropské občanství není na prodej		13
• Evropský účetní dvůr varuje před neprůhledným financováním nevládních organizací z EU		16
• Aktuality evropské sekce		19
3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva	 	21
• Komunity, sítě a AI: mění se povaha online sexuálního zneužívání dětí		21
• World Social Report 2025: Volání po nové sociální dohodě		24
• Aktuality sekce Mezinárodní politika, byznys a lidská práva		26
4) Česká republika a lidská práva	 	28
• Institut dočasné ochrany: jak Ministerstvo vnitra ignoruje rozhodnutí NSS		28
• Právo na (dostatečný) trest pro pachatele?		31
• Aktuality české sekce		34
Monitoring lidskoprávních publikací		36
Redakce Bulletinu		37

Eleanor Roosevelt holding poster of the Universal Declaration of Human Rights, autor: FDR Presidential Library & Museum, 28. února 2008, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0. Upraveno: oříznutí.

SERVIS PRO ZÁJEMCE O LIDSKÁ PRÁVA NA WEBU CENTRA

Pokud se zajímáte o lidská práva, na webu Centra najdete řadu zajímavých informací. V sekci Blog naleznete další zajímavé krátké články či rozhovory s významnými osobnostmi a v sekci Akce se dozvíte, jaké konference a odborné diskuze jsme uspořádali nebo právě chystáme.

Na webu máme rovněž například seznam letních škol, kterých se můžete zúčastnit, včetně potřebných termínů, dále manuál výzkumu lidských práv s řadou odkazů na užitečné zdroje a relevantní instituce, a další užitečné informace.

Více na www.centrumlidskaprava.cz

Oprátka za psané reportáže

*Gabriela Tomečková
a Jiří Novák*

Letos si připomínáme kulaté 80. výročí konce největšího válečného konfliktu, který nezvratně změnil nejen politické poměry celého světa, nýbrž i náhled lidstva na sebe samo. Postačí uvést, že OSN je „dítětem“ této války, aby bylo zřejmé, že atmosféru poválečných poměrů stále dýcháme. Jedním ze základních kamenů nových poměrů měl být i vznik systému mezinárodní ochrany lidských práv. Duševní i duchovní otřes, který po bezprostředním konci války lidstvo při alespoň částečném odhalení jejích projevů zažilo, vyvolal pochopitelnou snahu vytvořit nástroje, kterými by se dalo opakování podobné systematické brutality zabránit.

První nástroje měly retribuční povahu. Bezprecedentní porušování lidských práv bylo sice jen jedním z bodů obžaloby v hlavním procesu konaném s nacistickými zločinci v Norimberku, přesto však v očích širší veřejnosti zanechalo nejsilnější (ne-li jediný) otisk pro pochopení smyslu a legitimizaci tohoto tribunálu. V soudní síni poprvé promítané filmové záběry nechvalně známých hrůz z koncentračních táborů se do povědomí světové veřejnosti musely zapsat více než polemiky o porušování válečného námořního práva.

Na poli „normotvůrném“ lze hned po válce pozorovat všeobecnou snahu dát pošlapávaným lidským právům institucionální ochranu. V roce 1948 OSN přijala Všeobecnou deklaraci lidských práv, která již ve své preambuli odkazuje na popsanou historickou zkušenost tak, že „zneuznání lidských práv a pohrdání jimi vedlo k barbarským činům, urážejícím svědomí lidstva, a že vybudování světa, ve kterém lidé, zbavení strachu a nouze, se budou těšit svobodě projevu a přesvědčení, bylo prohlášeno za nejvyšší cíl lidu.“ Na evropském kontinentu následovalo přijetí Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v roce 1950.

Lidskoprávní dokumenty, vnímané občas jako projev kulturního kolonialismu ve válce zvítězivšího Západu, se nepochybně staly jedním z institucionálních pilířů současného světa. Základní mocen-

Pamětní deska na Kounicových studentských kolejích [1]

ské rysy dnešní společnosti jako nezávislost soudů, férové volby nebo novinářské svobody nachází svou právní ochranu právě v nich. Na posledně uvedeném institutu svobody projevu novinářů, který je podle ESLP základním a neodmyslitelným kamenem demokratické společnosti[1], chceme ukázat jistý paradox tehdejší doby, v níž jedna ruka státu vytvářela novou lidskoprávní etiku zakotvující široká novinářská privilegia jako prevenci systematického bezpráví, aby druhá ruka tehdejší moci vynášela nad novináři píšícími pro nacistický režim tresty smrti.

V mezinárodním měřítku je nejznámějším případ Julia Streichera, který byl popraven v Norimberku jako vydavatel nejhoršího antisemitského plátku. K podobným procesům však došlo i v Československu. Přitom si sami novináři v ČSR byli vědomi toho, že největší procento ze všech vězňů nacistického režimu tvořili právě oni. V poválečné ČSR

byl zřejmě nejznámější novinářskou obětí okupace Julius Fučík, z jehož nejznámějšího díla, jsme si v pozměněné podobě vypůjčili název tohoto článku [2].

Jedinečným zdrojem našeho poznání je v tomto směru kniha Evy Janečkové [3], která poskytuje historickou analýzu série procesů s tzv. aktivistickými novináři. My bychom se nyní chtěli krátce zastavit nad trestními a lidskoprávními aspekty zejména toho, z čeho byli tzv. aktivističtí [4] novináři obžalováni a jak na to tehdejší ČSR reagovala. Toto poznání považujeme za aktuální nejen ve světle oslav výročí porážky nacismu, nýbrž i nových zapálených debat o postavení novinářů a toho, jak se určitá média v českém veřejném prostoru chovají. Jakékoliv konkrétní srovnání chování odsouzených a současných novinářů ponecháváme na čtenáři.

Během let 1946 a 1947 bylo před speciální Národní soud (zřízený pro procesy podle tzv. retribučních dekretů) postaveno šest známých aktivistických novinářů (mezi ně nejsou započítáni novináři, kteří byli odsouzeni za přímou udavačskou spolupráci s nacistickými represivními orgány). Šlo vesměs

Eleanor Rooselveltová [2]

o šéfredaktory tištěných médií, která psala články podle „německých not.“ S výjimkou jednoho (E. Vajtauera, jehož osud po květnu 1945 není znám, a byl proto souzen v nepřítomnosti) byli všichni bezprostředně po válce zatčeni. Potenciálně matoucí název „sedmička“ do skupiny zahrnuje i Karla Lažnovského, kterého však již během války otrávil speciálně připravenými chlebíčky předseda protektorátní vlády v zápletky hodné akčního filmu. Nacisté následně z tohoto novináře udělali mučedníka říšské myšlenky a pojmenovali po něm dnešní Rašínovo nábřeží.

Přestože bylo možné čekat silný důkazní materiál (články samotných obžalovaných), musel se soud vypořádat s trvající obhajobou, podle které byl „aktivismus“ způsob, jaký považovali obžalovaní za nejlepší k přežití co největšího množství lidí. Jinak řečeno, během protektorátu bylo jejich úmyslem okupanty uspokojovat „žvaněním“ do novin, avšak vedle toho zajišťovat klid v zemi a zachránit co největší množství lidí. Zazněla dokonce obhajoba, že uklidňováním nacistů oslavnými články vznikalo

prostředí, ve kterém se více dařilo odboji. Podle obžalovaných bylo rovněž důležité, aby noviny zůstaly v jejich rukou, neboť jinak hrozilo, že je přeberou přímo okupanti anebo jejich aktivní čeští podporovatelé (známé byly spory mezi aktivisty a tzv. vlajkaři). Konečně obžalovaní, v duchu i dnes se objevujících názorů, namítali, že jako novináři chtěli psát dialekticky a často v nadsázce, aby si čtenář mohl vybrat „to či ono“.

Soud se však s žádnými jejich námitkami neztožnil. V sérii rozsudků shledal všech šest obžalovaných vinných zločiny proti republice a proti konkrétním osobám a odsoudil čtyři k trestu smrti a dva zbývající k dlouhým trestům odnětí svobody. Polemika, do níž se soud s obžalovanými novináři pustil, je i dnes cenným dobovým příspěvkem k možnému chápání role novinářů ve společnosti a jejich svobod.

Nejprve si krátce uveďme, čeho se podle soudu všichni dopouštěli. Mezi jejich hříchy soud zařadil hrubé „fixlování s dějinami“ a veřejnou podporu dějinných mýtů o československém národě. Útočili na demokracii a ČSR. Rozšiřovali lži o Židech a dále „devalvovali“ představitele spojenců, zejména SSSR. Nejhrubším způsobem napadali prezidenta republiky jako symbol státnosti a šťastné národní budoucnosti. Naproti tomu chválili opatření okupantské vlády a říšských myšlenek. Podporovali rovněž kolektivní vinu rodin, spolků a politických stran. Schvalovali a omlouvali popravy a snažili se k aktivismu přesvědčit ostatní. Tím vším přispívali ke „zmalomyslnění národa“ ve snaze rozvracet jeho „mravní, národní a státní vědomí“.

Jejich motivaci soud shledal v kombinaci strachu a prospěchářství. Vinu dovodil přímo z textu článků, které podle něj prokazují skutečné úmysly obžalovaných. Jako novináři měli být znalci citění a přání národa a svou činnost upravit podle přání jeho většiny. Strach z okupantů nemohl být podle soudu ani příliš polehčující okolností, neboť obžalovaní měli možnost ze svých pozic odejít, službě nepříteli se nepropůjčit a nepodkopávat tím snahu národa po svobodném státu.

O charakteru tohoto druhu procesu svědčí i rychlost výkonu rozsudku. Všechny tři tresty smrti pro přítomné obžalované byly vyměřeny dne 22. 4. 1947 zhruba o půl jedné. Obžalovaní neměli možnost odvolání, mohli pouze požádat o milost a odklad popravy o jednu hodinu. Jednomu z nich prezident

republiky změnil trest smrti na doživotní žalář. Další dva byli téhož dne ve čtyři hodiny odpoledne popraveni.

Na proces je pochopitelně nutné nahlížet optikou tehdejší poválečné společenské atmosféry. Za zajímavé však považujeme, že se obžalovaných ani zdaleka nezastali v novinách jejich kolegové (v procesech jinak často svědčící v jejich prospěch), očekávající od budoucnosti širokou paletu novinářských svobod. Historikové považují za úspěch, že alespoň dvoje noviny (z několika desítek) ctily během procesů presumpci nevin. Tehdejší média naopak kritizovala malý zájem veřejnosti (soudní síň byla poloprázdná), která již byla poválečnými procesy zřejmě trochu „unavena“, resp. dávala přednost procesům zajímavějším.

My zmíněné procesy považujeme za zajímavou připomínku tohoto, z jakých méně známých kořenů před 80 lety začal systém lidských práv vyrůstat. To, co je dnes považováno za nezpochybnitelné (ba dokonce nezbytné) subjektivní právo („napadání prezidenta republiky“ nebo „fixlování s dějinami“), bylo pro poválečnou demokracii deliktem hodným trestu smrti. Nahlížíme-li na současnost jako na probíhající hybridní informační válku, může se současná právní ochrana osob přispívajících do veřejného prostoru jevit naopak extrémem opačným.

Poznámky

- [1] Viz např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Goodwin proti Spojenému království ze dne 27. 3. 1996, č. 17488/90.
- [2] K historickému kontextu jeho díla viz <https://www.ustrcr.cz/uvod/antologie-ideologickych-textu/julius-fucik-1903-1943-a-jeho-reportaz-psana-na-opratce/julius-fucik-historicky-kontext/>.
- [3] JANEČKOVÁ, Eva. *Novináři „aktivistické sedmičky“ před Národním soudem*. Vydání: 1. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. ISBN 978-80-261-0545-9.
- [4] Označení aktivističtí je dobové a vyjadřovalo druh politiky, která nebyla přímo na kraji spektra aktivní kolaborace, ale dala by se vyjádřit heslem „když to nebudu dělat já, dají tam ještě někoho horšího“.

Fotografie

- [1] Pamětní deska na Kounicových studentských kolejích. Autor a zdroj: Lucie Nechvátalová.
- [2] Eleanor Rooseveltová. Eleanor Roosevelt holding poster of the Universal Declaration of Human Rights, autor: FDR Presidential Library & Museum, 28. února 2008, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0. Upraveno: oříznutí.

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Vedoucí sekce: Nikola Burdová a Klára Popelková

Když nestačí být prezidentem: Duterte před Mezinárodním trestním soudem

Barbora Bulánková

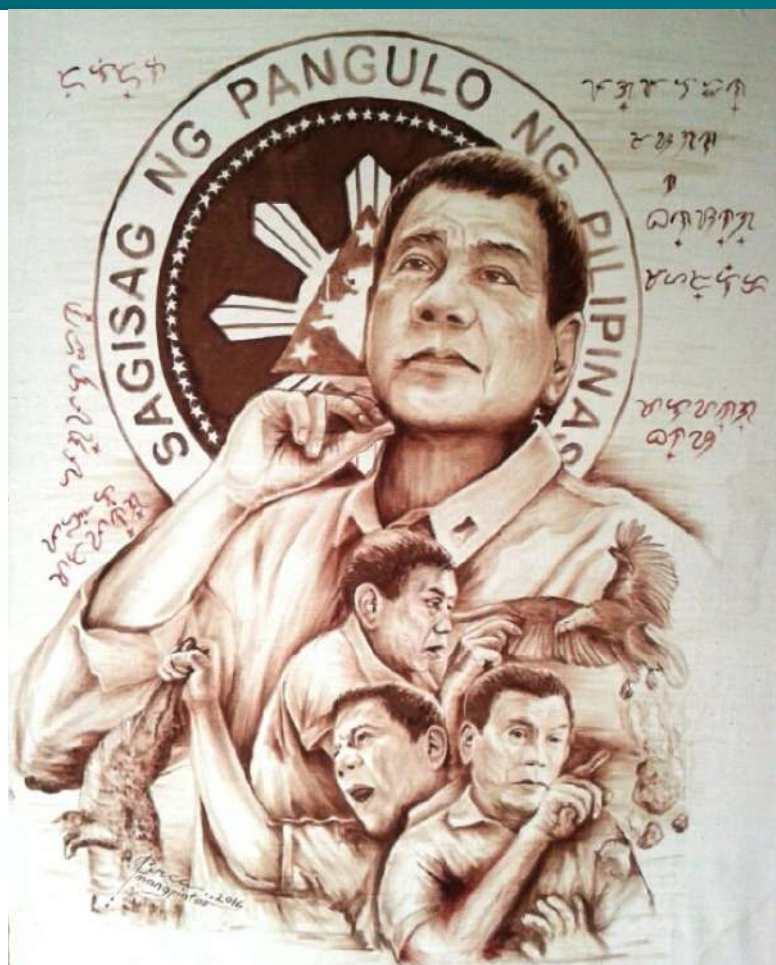
Bývalý filipínský prezident Rodrigo Duterte stanul před spravedlností kvůli tisícům mimosoudních poprav během své nechvalně proslulé války proti drogám. Co vedlo k jeho zatčení a jak reaguje filipínská společnost i samotný Duterte?

Rodrigo Roa Duterte, někdejší starosta města Davao a především bývalý prezident Filipín, byl v březnu 2025 zatčen Mezinárodním trestním soudem (MTS). Obvinění, kterým čelí, souvisí především s jeho válkou proti drogám, která během jeho prezidentství vedla k tisícům mimosoudních poprav (podrobnosti k jeho případu viz Bulletin listopad 2021, s. 16, nebo Bulletin březen 2025, s. 16).

Když Filipíny v roce 2018 formálně odstoupily od Římského statutu, prezident Duterte to prezentoval jako obranu národní suverenity. MTS však poukázal na článek 127 Římského statutu, který mimo jiné stanoví, že odstoupení neovlivňuje povinnosti státu za období, kdy byl smluvní stranou. Stát je tak i po svém odstoupení povinen spolupracovat při vyšetřování a řízeních, která se týkají skutků, jež se staly v době, kdy byl ještě smluvní stranou. Zdá se tak, že MTS má cestu k vyšetřování a případnému stíhání Duterteho otevřenou. Interpretace článku 127 Římského statutu však není, jak tento článek níže ukáže, zcela jednoznačná.

Politika jako zločin: V čem je Duterteho případ výjimečný

Případ Duterte je výjimečný hned v několika ohledech. Nejde jen o samotnou brutalitu protidrogové kampaně, ale i o právní a politické otázky, které se tím otevírají: otázka časové jurisdikce, osobní odpovědnosti nejvyšších představitelů, střetu principů mezinárodní spravedlnosti a státní suverenity.

Duterte byl v době svého tažení proti drogám znám jako symbol tvrdé ruky a sporných metod [1]

Na rozdíl od většiny případů řešených MTS se Duterteho obvinění týká státní politiky uskutečňované v době míru, nikoli během války nebo povolebního násilí. V očích jeho stoupenců byl Duterte ochráncem veřejného pořádku – v očích MTS představuje činitele odpovědného za systematické zabíjení. Tento konflikt politické legitimacy a trestní odpovědnosti bude klíčovým bodem celého procesu.

Co na to filipínská společnost?

Reakce filipínské společnosti na Duterteho zatčení jsou hluboce polarizované. Značná část společnosti – především liberální městské vrstvy – vnímá zásah MTS jako dlouho očekávaný akt spravedlnosti. Tito lidé upozorňují na systematické porušování lidských práv a beztrestnost, kterou drogová válka

za Duterteho vlády umožnila. Oproti tomu chudší obyvatelstvo a venkovské oblasti mnohdy pohlíží na Duterteho jako na hrdinu, který sice vládl pevnou rukou, ale přinesl pocit bezpečí do ulic, byť za cenu tvrdých metod.

Důležitým faktorem je i nedůvěra vůči západním institucím. Mnozí Filipínci vnímají MTS jako nástroj západního vměšování, který ignoruje lokální kontext a kulturu. Tento odpor se často opírá o nacionalistické narativy, v nichž je kritika Duterteho zobrazována jako jakýsi útok na filipínskou suverenitu. Nemalou roli v rozdělení společnosti hraje i zkreslený mediální obraz.

Zatčení Duterteho zároveň odhalilo rostoucí napětí na domácí politické scéně, především mezi současným prezidentem Ferdinandem "Bongbong" Romualdezem Marcosem Jr. a viceprezidentkou Sarou Duterte, dcerou bývalého prezidenta. Jejich dřívější politická aliance, která jim pomohla vyhrát volby, se začala rozpadat pod tlakem rozdílných zájmů i reakcí na zásah MTS. Zatímco Marcos se snaží vůči MTS zaujmout umírněnější postoj a zachovat si diplomatické vztahy, Sara Duterte tvrdě kritizuje zásah jako útok na suverenitu Filipín a zároveň na čest svého otce.

Vzniká tak paradox: zatčení bývalého prezidenta má potenciál utvrdit pravidla odpovědnosti, ale zároveň může prohloubit rozdělení filipínské společnosti a posílit populistické až nacionalistické tendence.

Může se Duterte vyhnout odpovědnosti?

Kancelář žalobce MTS oznámila, že zahajuje předběžné šetření týkající se možných zločinů spáchaných v rámci tzv. války proti drogám na Filipínách, už v únoru 2018. Duterte v reakci na to oznámil odstoupení Filipín od Římského statutu, které nabýlo účinnosti v roce 2019. Až v roce 2021 MTS formálně zahájil vyšetřování situace.

Zahájení vyšetřování vychází z článku 127 Římského statutu [1], který uvádí, že odstoupení nemá dopad na již zahájená řízení ani na závazky státu z doby, kdy byl Římským statutem vázán. Výklad tohoto ustanovení však může být předmětem sporu – otázkou je, zda lze za „věc již projednávanou soudem“ považovat i fázi předběžného šetření, které probíhalo před odstoupením. Ačkoliv odvolací

Filipínský prezident Rodrigo Duterte – kontroverzní lídr známý pro tvrdý přístup k boji proti drogám a nekompromisní krvavou politiku [2]

senát MTS v červenci 2023 potvrdil, že vyšetřování může pokračovat, meritornímu posouzení otázky časové jurisdikce se záměrně vyhnul a rozhodnutí padlo těsným poměrem hlasů 3:2.

V březnu 2025 byl Duterte zadržen díky mezinárodní spolupráci a dopraven do Haagu. Nyní probíhá přípravné řízení, které má posoudit, zda existují dostatečné důkazy pro zahájení hlavního procesu. Před soudem se Duterte poprvé objevil v březnu 2025 prostřednictvím videokonference. Slyšení o potvrzení obvinění je stanoveno na 23. září. Do té doby má žalobce povinnost předložit důkazní materiál.

Názory filipínské společnosti jsou rozporuplné [3]

Duterteho postoj: Výsměch spravedlnosti

Bývalý prezident se ke stíhání staví s výsměchem. Lidská práva podle něj nejsou nic víc než výmluva Západu a MTS nazývá nástrojem koloniálního útla-ku. V rozhovorech se netajil tím, že násilí považuje za legitimní politický nástroj, dokonce jej označil za službu veřejnosti.

Duterte je také známý svými kontroverzními výroky, v nichž například zpochybňuje ochranu novinářů, bagatelizuje hodnotu lidského života zločinců, přirovnává boj proti drogám k nacistickému vyhlazování, otevřeně odmítá lidská práva a vyhrožuje fyzickou likvidací kriminálních.

Odstoupení od Římského statutu bylo Dutertem prezentováno jako projev národní hrdosti – ve skutečnosti ale pravděpodobně sloužilo jako obrana proti možné odpovědnosti. Duterteho obhajoba se tedy s největší pravděpodobností zaměří právě na

suverenitu, veřejný zájem a popření přímé odpovědnosti za konkrétní činy.

Mezinárodní spravedlnost na křižovatce

Zatčení a stíhání Duterteho může představovat významný moment v dějinách mezinárodní trestní spravedlnosti. Nejde však o první případ, kdy byl bývalý či úřadující prezident postaven před MTS – již v roce 2011 čelil obvinění ze zločinů proti lid-skosti bývalý prezident Pobřeží slonoviny Laurent Gbagbo, byť jej MTS nakonec zprostil viny.

Pokud by tedy nyní došlo k odsouzení Duterteho, šlo by skutečně o zásadní zlom – nejen právní, ale i symbolický. Příklad ukazuje, že ani bývalí prezidenti nejsou mimo dosah mezinárodního práva – zvláště pokud jsou obviněni ze systematických zločinů proti lidskosti. MTS tím vysílá jasný signál: žádná funkce nezaručuje beztrestnost.

Na druhou stranu ale případ ukazuje i limity mezinárodního práva: závislost na spolupráci států,

politizaci justice i riziko, že řízení prohloubí odpor filipínské veřejnosti vůči „západním institucím“. Na Filipínách tak může mít dění dvojitý dopad – buď podpoří trend odpovědnosti a právního státu, nebo naopak vyvolá novou vlnu nacionalismu a popírání mezinárodní autority.

Je tedy případ Duterte symbolickou výjimkou, nebo začátkem nového trendu odpovědnosti ve světové politice? Odpověď zatím neznáme. Ale víme jedno: Duterte už není jen bývalým prezidentem – stal se symbolem střetu mezi domácí mocí a globální odpovědností. A jeho případ budeme sledovat i nadále.

Poznámky

[1] Článek 127 odst. 2 Římského statutu (Statut) stanoví, že odstoupením se stát nezprošťuje závazků, které vyplývaly z tohoto Statutu v době, kdy byl smluvní stranou Statutu, včetně jakýchkoli finančních závazků, které mu případně vznikly. Jeho odstoupením není dotčena spolupráce s MTSv souvislosti s vyšetřováními a řízeními v trestních věcech, při nichž byl odstupující stát povinen spolupracovat a která byla zahájena před datem účinnosti odstoupení, ani není jakkoli dotčeno další projednávání jakékoli věci, kterou se MTS zabýval již před datem účinnosti odstoupení.

Zdroje

- Baroña, F. J. C. & Ismael, J. J. (2025, duben 20). ICC order limits pre-trial evidence in Duterte case. *Manila Times*. Získáno z <https://www.manilatimes.net/2025/04/20/news/icc-order-limits-pre-trial-evidence/2095329>.
- BBC. (2016, květen 10). Rodrigo Duterte: The man behind the shoot-to-kill policy. Získáno z <https://www.bbc.com/news/world-asia-36251094>.
- International Criminal Court. (2025). *Philippines: Duterte Case*. Získáno z <https://www.icc-cpi.int/philippines/duterte>.
- International Criminal Court. (2025, březen 12). Statement of the Office of the Prosecutor on the arrest of former Philippine President Rodrigo Roa Duterte [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.icc-cpi.int/news/statement-icc-office-prosecutor-arrest-former-philippine-president-rodrigo-roa-duterte>.
- International Criminal Court. (2025, březen). Situation in the Philippines: Rodrigo Roa Duterte in ICC custody [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.icc-cpi.int/news/situation-philippines-rodrigo-roa-duterte-icc-custody>.
- Kersten, M. (2025, březen 12). Rodrigo Duterte's Drug War Lands Him in The Hague: Some Initial Thoughts [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://justiceinconflict.org/2025/03/12/rodrigo-dutertes-drug-war-lands-him-in-the-hague-some-initial-thoughts/>.
- Opinio Juris. (2025, březen 11). Arrest of Rodrigo Duterte for War on Drugs in the Philippines [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://opiniojuris.org/2025/03/11/arrest-of-rodrigo-duterte-for-war-on-drugs-in-the-philippines/>.
- Opinio Juris. (2025, duben 17). Duterte, Netanyahu and Putin: The ICC's Power Play [příspěvek na blogu]. Získáno z <https://opiniojuris.org/2025/04/17/duterte-netanyahu-and-putin-the-iccs-power-play/>.
- Teehanke, J. C. (2025, březen). Polarized Opinion: The Arrest of Duterte. Carnegie Endowment for International Peace. Získáno z <https://carnegieendowment.org/posts/2025/03/polarized-opinion-the-arrest-of-duterte?lang=en>.

Přestože je respekt k právu v jihovýchodní Asii často formální, Duterteho válka proti drogám tuto latku ještě snížila [4]

Fotografie

- [1] Duterte byl v době svého tažení proti drogám znám jako symbol tvrdé ruky a sporných metod. Duterte in the Center of the Triangle, autor: Elito Circa, 10. listopadu 2016, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.
- [2] Filipínský prezident Rodrigo Duterte – kontroverzní lídr známý pro tvrdý přístup k boji proti drogám a nekompromisní krvavou politiku. Rodrigo Duterte (2009), autor: Keith Kristoffer Bacongco, 11. února 2009, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0.
- [3] Názory filipínské společnosti jsou rozporuplné. 451 National Day of Protest Mendiola San Miguel, Manila 32, autor: Judgefloro, 21. září 2017, zdroj: Wikimedia Commons, CCo 1.0. Upraveno: oříznutí.
- [4] Přestože je respekt k právu v jihovýchodní Asii často formální, Duterteho válka proti drogám tuto latku ještě snížila. Rodrigo Duterte 2019 cropped, 31. květen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 4.0.

Aktuality sekce Mezinárodní trestní spravedlnost

Tereza Hladíková

Odvolací senát MTS zrušil rozhodnutí o izraelské námitce, zatykače však zůstávají v platnosti

Dne 24. dubna 2025 rozhodl odvolací senát Mezinárodního trestního soudu (MTS) o navrácení předchozího rozhodnutí přípravného senátu k novému projednání. Ten odmítl námitku Izraele týkající se jurisdikce soudu ve věci vydání zatykačů na izraelského premiéra Benjamina Netanjahua a bývalého ministra obrany Yoava Gallanta (viz Bulletin prosinec 2024, str. 7). Odvolací senát shledal, že přípravný senát pochybil, když dostatečně neprojednal izraelské argumenty podle čl. 19 odst. 2 písm. c) Římského statutu (Statut), a proto věc vrátil k novému projednání.

Izrael vznesl své námitky proti jurisdikci MTS ve věci vydání zatykačů v září 2024. Předložena byla dvě právní podání. První zpochybňovalo pravomoc MTS dle čl. 19 odst. 2 písm. c) Statutu – podle Izraele Soud nemá pravomoc rozhodovat o izraelských občanech, protože Izrael není smluvní stranou Statutu. Druhé podání tvrdilo, že žalobce MTS porušil Statut Soudu tím, že nevydal nové oznámení podle článku 18 odst. 1 Statutu a Izraeli tak neumožnil vyšetřit obvinění samostatně, čímž porušil princip komplementarity.

Odvolací senát potvrdil bezpředmětnost druhé námitky a podrobněji se zabýval první námitkou, kterou přípravný senát odmítl s odůvodněním, že je předčasná. Právě toto hodnocení označil odvolací senát za chybné. Podle něj tím přípravný senát ve skutečnosti rozhodl o otázce jurisdikce, aniž by se řádně vypořádal s argumentací Izraele, který tvrdil, že má právo námitku vznést.

Odvolací senát zdůraznil, že přípravný senát sice uvedl, že by Izrael měl legitimaci k podání námitky podle čl. 19 odst. 2 písm. b) Statutu, pokud by již byly vydány zatykače na izraelské občany, ale nijak nevysvětlil, proč upřednostnil tento pohled před tím, který Izrael skutečně uplatnil – tedy podle čl. 19 odst. 2 písm. c) Statutu. Tím se senát nevěno-

Na izraelského premiéra Benjamina Netanjahua byl v listopadu 2024 vydán mezinárodní zatykač [1]

val podstatě námitky a dopustil se právní chyby. Z toho důvodu odvolací senát rozhodnutí zrušil a vrátil věc k novému posouzení.

Zároveň ale zamítl žádost Izraele o pozastavení platnosti zatykačů. Konstatoval, že zatykače nejsou přímo založeny na napadeném rozhodnutí a nejsou s ním neoddělitelně spojeny – byly vydány samostatně, a proto zůstávají nadále v platnosti.

MTS usiluje o regulaci kybernetických zločinů

Kancelář žalobce MTS zveřejnila návrh politiky zaměřené na kybernetické zločiny, které by mohly spadat pod jeho jurisdikci podle Statutu. Veřejná konzultace k tomuto dokumentu probíhá do 30. května 2025. Návrh politiky se zaměřuje na činy, které jsou spáchány nebo umožněny prostřednic-

Kybernetické zločiny jsou vzrůstající formou kriminality [2]

tím kyberprostoru (tzv. cyber-enabled crimes) a mohou být zařazeny do kategorie válečných zločinů, zločinů proti lidskosti, genocidy nebo agrese.

Žalobce MTS, Karim Khan, zdůraznil, že nástroje používané k páčání závažných mezinárodních zločinů se neustále vyvíjí – od střelných zbraní po sociální média a umělou inteligenci. Kyberprostor se tak může stát prostředkem k páčání nebo usnadnění těchto zločinů. Návrh politiky neupravuje běžné kybernetické zločiny, jako je podvod nebo neoprávněný přístup k počítačovým systémům, které spadají pod národní jurisdikce, ale pouze kybernetické činy, které mohou být posuzovány jako zločiny přímo porušující Statut a které tedy spadají do jurisdikce MTS.

Dokument také zdůrazňuje princip komplementarity, podle kterého MTS zasahuje pouze v případech, kdy národní orgány nejsou schopny nebo ochotny dané zločiny vyšetřovat. Dále se zaměřuje na potřebu mezinárodní spolupráce a sdílení informací při vyšetřování kybernetických zločinů, které často překračují hranice států. Veřejná konzultace k návrhu politiky je otevřena všem zainteresovaným stranám, včetně členských států, občanské společnosti a odborníků na kybernetickou bezpečnost.

Zahájení činnosti zvláštního tribunálu pro zločin agrese proti Ukrajině se blíží

Dne 9. května 2025 se na setkání v ukrajinském Lvově vrcholní představitelé orgánů EU spolu s ukrajinským předsedou vlády zavázali ke zřízení zvláštního tribunálu, jehož cílem je stíhat ruské představitel zodpovědné za zločiny agrese spáchané během invaze na Ukrajinu. Na setkání političtí lídři oznámili svou podporu urychlenému zahájení a činnosti nového tribunálu. Tento krok přichází v době, kdy USA a některé evropské státy pokračují v úsilí o zvýšení tlaku na ruského prezidenta Vladimira Putina, aby přijal příměří a pracoval na mírové dohodě s Ukrajinou. Založení tribunálu podtrhuje dlouhodobé úsilí Ukrajiny a jejich spojenců potrestat ty, kteří jsou zodpovědní za zahájení nevyprovokované války.

Zvláštní tribunál má za cíl překlenuvat právní mezeru, kterou představuje omezená jurisdikce MTS v případě zločinu agrese. MTS může stíhat zločin genocidy, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti i u států, které nejsou smluvními stranami Statutu – pokud jsou tyto zločiny spáchané na území státu, který je smluvní stranou Statutu, jurisdikci MTS uznal nebo pokud případ MTS postoupí Rada bezpečnosti OSN. Jelikož Ukrajina dobrovolně uznala jurisdikci Soudu v případě zločinu genocidy, válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, může MTS tyto zločiny spáchané Ruskem na území Ukrajiny vyšetřovat. U zločinu agrese ale platí přísnější pravidla: MTS jej může stíhat pouze tehdy, pokud jsou obě země – jak útočník, tak napadený – smluvními stranami Římského statutu a přijaly dodatek, který tento zločin do Statutu zanesl. MTS tedy nemá pravomoc stíhat Rusko za agrese vůči Ukrajině, neboť Rusko není signatářem Statutu.

Tribunál bude založen na dohodě mezi Ukrajinou a Radou Evropy a bude mít sídlo pravděpodobně v Haagu. Přestože mezinárodní právo poskytuje určitou imunitu úřadujícím hlavám států, tribunál bude připravovat obvinění, která budou moci být uplatněna, jakmile tato imunita skončí.

Zahájení činnosti tribunálu ve Lvově kontrastovalo s oslavami Dne vítězství v Moskvě, kde prezident Putin pořádal vojenskou přehlídku k 80. výročí

Tribunál bude založen na dohodě mezi Ukrajinou a Radou Evropy [3]

porážky nacistického Německa. Zatímco Rusko oslavovalo svou vojenskou sílu, Západ se zaměřil na posílení právního rámce pro stíhání válečných zločinů a zajištění spravedlnosti pro oběti konfliktu na Ukrajině.

Zdroje

- Cluskey P. (2024). Israel challenges ICC's right to issue arrest warrants for Netanyahu and Gallant. *The Irish Times*. Získáno z: <https://www.irishtimes.com/world/middle-east/2024/09/24/israel-challenges-iccs-right-to-issue-arrest-warrants-for-netanyahu-and-gallant/>.
- Digwatch. (2025). ICC Office of the Prosecutor invites public input on draft policy for cyber-enabled crimes. Získáno z: <https://dig.watch/>

updates/icc-office-of-the-prosecutor-invites-public-input-on-draft-policy-for-cyber-enabled-crimes.

European Commission. (2025). *International coalition agrees on the establishment of the Special Tribunal for the Crime of Aggression against Ukraine*. Získáno z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1169.

Heller K. J. (2025). The Appeals Chamber Decides Israel's Appeals – And Refuses to Suspend the Arrest Warrants. *OpinioJuris*. Získáno z: <https://opiniojuris.org/2025/04/25/the-appeals-chamber-decides-israels-appeals-and-refuses-to-suspend-the-arrest-warrants/>.

International Criminal Court. (2025). *Situation in the State of Palestine: Appeals Chamber reverses the Pre-Trial Chamber's decision on Israel's challenge to the jurisdiction of the Court and remands the matter to the Pre-Trial Chamber*. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/news/situation-state-palestine-appeals-chamber-reverses-pre-trial-chambers-decision-israels>.

International Criminal Court - Office of the Prosecutor. (2025). *DRAFT POLICY ON CYBER-ENABLED CRIMES UNDER THE ROME STATUTE*. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2025-03/250306-OTP-Policy-on-Cyber-Enabled-Crimes-for-public-consultation.pdf>.

International Criminal Court - Office of the Prosecutor. (2025). *ICC Office of the Prosecutor launches public consultation on policy on cyber-enabled crimes under the Rome Statute*. Získáno z: <https://www.icc-cpi.int/news/icc-office-prosecutor-launches-public-consultation-policy-cyber-enabled-crimes-under-rome>.

Milanovic M. (2025). ICC Office of the Prosecutor Releases Draft Policy on Cyber-Enabled Crimes. *EJIL: Talk!* Získáno z: <https://www.ejiltalk.org/icc-office-of-the-prosecutor-releases-draft-policy-on-cyber-enabled-crimes/>.

Von Der Burchard H. (2025). EU and Ukraine launch special tribunal to prosecute Putin's war crimes. *Politico*. Získáno z: <https://www.politico.eu/article/eu-ukraine-launch-special-tribunal-prosecute-vladimir-putin-war-crime/>.

Fotografie

- [1] Na izraelského premiéra Benjamina Netanjahua byl v listopadu 2024 vydán mezinárodní zatykač. Benjamin Netanyahu 2019 (cropped). autor: Subur Martiana / U. S. Embassy Jerusalem, 11. listopadu 2023, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0.
- [2] Kybernetické zločiny jsou vzrůstající formou kriminality. Cyber Security Illustration. autor: Abhinav Thakur, 10. března 2021, zdroj: Pixahive, CCo. Upraveno: oříznutí.
- [3] Tribunál bude založen na dohodě mezi Ukrajinou a Radou Evropy. Arrival of Ursula von der Leyen, Volodymyr Zelenskyy and Charles Michel (from left to right). autor: Christophe Licoppe, 9. února 2023, zdroj: European Commission - Audiovisual service, © European Union, 2025, CC BY 4.0

2) Evropský systém ochrany lidských práv

Vedoucí sekce: Tomáš Opat a Natálie Dřínovská

Evropské občanství není na prodej

Caroline Bindačová

Maltský program „občanství za investici“ byl dlouho trnem v oku evropským institucím. Nyní Soudní dvůr EU rozhodl, že takový způsob naturalizace porušuje unijní právo. Přelomový rozsudek vyvolal ostrou debatu o hranicích státní suverenity a o samotné povaze občanství Unie.

Maltské občanství za investici

V dubnu 2025 vydal Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) rozsudek, který výrazně zasáhl do dosud neotřesitelné pravomoci členských států udělovat občanství. Ve věci *Komise v. Malta* (C-181/23) rozhodl, že maltský systém občanství výměnou za investici – označovaný běžně jako „zlaté pasy“ – je v rozporu s unijním právem. Tento rozsudek není jen vyvrcholením dlouhodobého sporu mezi Maltou a Evropskou komisí, ale zároveň představuje precedent, který může do budoucna změnit vztah mezi národními státy a Evropskou unií v oblasti občanství.

Malta spustila svůj program v roce 2013 s cílem přilákat přímé zahraniční investice. Podmínky byly jednoduché: zájemce musel vložit určitou částku do státního fondu, případně investovat do nemovitostí nebo dluhopisů a prokázat bezúhonnost. Skutečná přítomnost v zemi nebyla nutná. Výměnou Malta udělovala plnohodnotné občanství a s ním i automaticky občanství Unie. Díky tomu se nový občan mohl volně pohybovat po celé EU, volit v evropských volbách nebo využívat konzulární ochrany jiných členských států (body 84, 88, 90 rozsudku). V rozsudku taktéž jako důležitý aspekt zaznělo, že investiční maltské občanství bylo s vědomím maltské vlády promováno jako občanství Unie a právě možnost volného pohybu po celé EU byl prezentován jako jeho přednost (bod 119 rozsudku).

Soudní dvůr žalobě Komise vyhověl [1]

Argumenty Komise

Program vyvolával od počátku kontroverze. Kritici upozorňovali na riziko obcházení migračních pravidel a zneužívání evropských výhod bez skutečné integrace. Evropská komise se v roce 2020 rozhodla zasáhnout a zahájila řízení pro porušení povinností. Argumentovala, že udělování občanství na čistě ekonomickém základě bez „skutečné vazby“ ke státu podkopává důvěru mezi členskými státy a narušuje právní rámec Unie. Malta se bránila s odkazem na svou výlučnou pravomoc v oblasti občanství, přičemž poukazovala i na to, že program

Malta se bránila s odkazem na svou výlučnou pravomoc v oblasti občanství [2]

naposledy v roce 2020 již upravila po konzultaci s Komisí.

Komerencializace občanství jako nepřipustná praxe

Soudní dvůr však žalobě Komise vyhověl. Ve svém rozsudku uvedl, že i když je pravomoc udělovat občanství nadále v rukou členských států, tato pravomoc nesmí být vykonávána v rozporu s unijním právem. Udělení občanství Unie přináší celou řadu práv, která mají přímý dopad na fungování evropského prostoru, a nelze jej tedy oddělit od společných hodnot. Soud výslovně odmítl, že by čistě finanční kritéria mohla stačit. Podle něj musí existovat alespoň minimální skutečný vztah mezi žadatelem a státem. V opačném případě dochází k porušení principu solidarity a důvěry mezi členskými státy.

Klíčovým pojmem, který rozsudek opakovaně používá, je „komercializace občanství“. Právě to Soudní dvůr označil za nepřipustné. Udělení občanství nelze vnímat jako obchodní transakci, protože tím dochází k oslabení podstaty občanství Unie jako „fundamentálního statusu“ všech občanů členských států. Rozhodnutí se opírá o výklad článku 20 Smlouvy o fungování Evropské Unie, ale také

o hodnotový rámec zakotvený v článku 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské Unii. Soud argumentuje, že Unie jako prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti nemůže tolerovat udělování unijního občanství bez vazby na stát, který jej poskytuje.

Odborné reakce: právní jistota versus hodnotový rámec

Rozsudek vyvolal ostrou odbornou polemiku. Profesor právních studií Dimitry Kochenov jej kritizoval jako porušení principů právního státu, zejména s ohledem na absenci opory v konkrétních ustanoveních unijního práva. Podle něj Soudní dvůr ignoroval svou vlastní judikaturu, především klíčový rozsudek *Micheletti*, v němž bylo výslovně potvrzeno, že rozhodnutí členského státu o udělení občanství nemůže být zpochybňováno jiným státem, pokud je učiněno v souladu s jeho právem.

V tomto ohledu stojí za připomenutí známý rozsudek Mezinárodního soudního dvora ve věci *Nottebohm*, v němž byla legitimitě občanství přiřazena podmínka „skutečné a efektivní vazby“ mezi jednotlivcem a státem. Tento přístup však Soudní dvůr EU výslovně odmítl právě ve věci *Micheletti*, když rozhodl, že občanství členského státu – pokud bylo

uděleno v souladu s vnitrostátním právem – musí být ostatními státy Unie bez dalšího uznáváno, bez ohledu na existenci osobních či faktických vazeb.

Kochenov tak kritizuje, že rozsudek *Komise v. Malta* tento závěr z rozsudku Micheletti v podstatě ignoruje a vrací se k požadavku na „skutečnou vazbu“ zadními vrátky, čímž vytváří nové podmínky tam, kde dříve nebyly.

Naopak politický filozof Jaap Hoeksma, který se dlouhodobě věnuje konceptu demokratické integrace, rozsudek hájí jako legitimní obranu důvěry mezi členskými státy. Podle něj Unie není jen ekonomickým prostorem, ale i hodnotovým společenstvím, v němž je nutné chránit základní principy, na nichž je občanství Unie postaveno.

Otázky do budoucna aneb kam až může Unie sahát?

Rozhodnutí Soudního dvora tak neznamená jen konec maltského schématu. Nastavuje nový výkladový rámec pro posuzování státní naturalizační politiky ve světle unijních hodnot. Přestože rozsudek formálně respektuje pravomoci členských států, ve skutečnosti je omezuje – nově totiž podřizuje výkon těchto pravomocí kontrole v souladu s unijním právem a sdílenými hodnotami.

Není zřejmé, kde přesně bude vedena hranice mezi přípustnou a nepřípustnou praxí. Pokud investice a formální podmínky nestačí, co bude považováno za dostatečnou vazbu? A bude stejný standard uplatňován i na jiné typy naturalizace – například ty, které vycházejí z etnického původu, kulturního dědictví či sportovních zásluh?

Případ *Komise v. Malta* tak nepředstavuje pouze technický právní spor. Dotýká se samotné podstaty evropského občanství, vztahu mezi právem a hodnotami a rovněž hranic, kde končí suverenita členských států a začíná kolektivní odpovědnost za evropský projekt.

Zdroje

- Soudní dvůr Evropské unie. (2025, duben). *Tisková zpráva SDEU č. 52/25* [tisková zpráva]. Získáno z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2025-04/cp250052en.pdf>
- Soudní dvůr Evropské unie. (2025, duben). *Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 29. dubna 2025 ve věci C-181/23*. Získáno z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&>

Podle Soudního dvora může dojít k porušení principu solidarity a důvěry mezi členskými státy [3]

docid=298576&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3701224

Soudní dvůr Evropské unie. (2025, duben). *Shrnutí rozsudku Soudního dvora EU ze dne 29. dubna 2025 ve věci C-181/23*. Získáno z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=298579&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=CS&cid=3701224>

Soudní dvůr Evropské unie. (1992, červenec). *Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 7. července 1992 ve věci C-369/90*. Získáno z: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=97581&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1734680>

Hoeksma, J. (2025, 16. květen). Op-Ed: “Moral high Ground and legal Analysis: on Commission v. Malta (C-181/23)” [příspěvek na blogu]. Získáno z: <https://eulawlive-com.sare.upf.edu/op-ed-moral-high-ground-and-legal-analysis-on-commission-v-malta-c-181-23/>.

Kochenov, D. (2025, 30. duben). Op-Ed: “Never mind the Law, again: Commission v. Malta (C-181/23)” [příspěvek na blogu]. Získáno z: <https://eulawlive-com.sare.upf.edu/op-ed-never-mind-the-law-again-commission-v-malta-c-181-23/>

Mezinárodní soudní dvůr. (1955, duben). *Rozsudek Mezinárodního soudního dvora ze dne 6. dubna 1955 ve věci Nottebohm* (Liechtenstein v. Guatemala). Získáno z: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/18/018-19550406-JUD-01-00-EN.pdf>.

Fotografie

- [1] Soudní dvůr žalobě Komise vyhověl. Ursula von der Leyen holds a press conference on COVID variant B.1.1.529, autor: Dati Bendo, 26. listopad 2021, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 4.0.
- [2] Malta se bránila s odkazem na svou výlučnou pravomoc v oblasti občanství. Wallpaper sea, the city, home, pier, architecture, vintage, Malta, Malta for mobile and desktop, autor: Fila, 4. září 2014, zdroj: Godfon, CC BY-NC 4.0. Upraveno: oříznutí.
- [3] Podle Soudního dvora může dojít k porušení principu solidarity a důvěry mezi členskými státy. Flags of European Union Countries, autor: Gintare K., 3. červen 2023, zdroj: Pexels, CCO.

Evropský účetní dvůr varuje před neprůhledným financováním nevládních organizací z EU

Martin Plášek

Evropský účetní dvůr ve své zvláštní zprávě upozorňuje na netransparentní financování nevládních organizací napříč Evropskou unií. Ačkoliv zaznamenal zlepšení celkové situace od svého posledního auditu z roku 2018 v důsledku přijetí nařízení stanovující podmínky pro financování nevládních organizací, i nadále upozorňuje na přetrvávající nedostatky současného systému.

Postavení Evropského účetního dvora

Evropský účetní dvůr (EÚD) je instituce, která provádí kontrolu účetnictví, finančních prostředků a rozpočtového financování EU s cílem zvýšení transparentnosti a posilování důvěry občanů v EU a zvyšování odpovědnosti veřejných činitelů.

V rámci své činnosti EÚD také úzce spolupracuje s příslušnými orgány EU na naplňování cílů a hodnot stanovených Smlouvou o fungování EU (SFEU). Ta ve svých úvodních člancích stanoví, že EU je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Jedním z hlavních cílů EU je přitom právě podpora těchto hodnot. Smlouva dále klade důraz také na transparentnost, a to především v souvislosti s otevřeností a pravidelností interakcí se zástupci sdružení občanské společnosti, kam se řadí také nevládní organizace.

Transparentnost financování v EU

Ačkoliv již samotná SFEU zakládá povinnosti transparentnosti při financování nevládních organizací a podobné činnosti EU, obrat v jejím prosazování přinesl korupční skandál známý jako „Katargate.“ Jednalo se o rozsáhlý korupční případ, který v prosinci roku 2022 otřásl Evropským parlamentem; v rámci něj policie zadržela tehdejší místopředsedkyni Evropské parlamentu a další europoslance pro

Transparentnost napomáhá k dodržování hodnot EU [1]

obvinění z praní špinavých peněz prostřednictvím nevládní organizace Fight Impunity a uplácení. V návaznosti na tento incident pak přijal Evropský parlament příslušná opatření k předcházení podobným situacím, týkající se zejména deklarování příjmů europoslanců, omezení výše přijímaných darů apod.

Významným krokem na cestě k dosažení vyšší transparentnosti financování nevládních organizací v rámci EU bylo také přijetí nařízení 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví změny finančních pravidel EU, známe také tzv. finanční nařízení. Cílem nařízení je zajistit, aby finanční prostředky EU byly využívány transparentně, účelně a s důrazem na dodržování hodnot EU. Evropská unie tímto nařízením také přichází s definicí nevládní organizace, kterou definuje jako dobrovolnou, na vládě nezávislou, neziskovou organizaci, která není politickou stranou ani odborovým svazem; při žádosti o udělení grantu potom jednotlivé organizace musí uvést, zda jsou či nejsou nevládní organizací podle této definice.

Evropský účetní dvůr provádí kontrolu účetnictví EU (z leva Tony Murphy – předseda EÚD) [2]

Zpráva EÚD o transparentnosti financování

Evropský účetní dvůr zvláštní zprávou z dubna roku 2025 týkající se transparentnosti financování pro nevládní organizace navazuje na předchozí zprávu v této oblasti z roku 2018.

V předchozí zprávě EÚD shledal významné nedostatky v transparentnosti, kdy kritizoval a upozorňoval zejména na absenci jednotné definice nevládní organizace v rámci EU, nerozlišování mezi příjemci finančních prostředků se statusem nevládní organizace a jinými příjemci a velmi omezené provádění kontrol řádné registrace subjektů.

Nynější audit si tak kladl především za cíl zjistit, zda-li v oblasti transparentnosti financování nevládních organizací došlo v návaznosti na přijetí finančního nařízení a dalších opatření k požadovanému zlepšení.

Výsledky nejnovějšího průzkumu

Výsledky nejnovější zprávy lze shrnout slovy samotného EÚD, tedy že „*navzdory pokroku není přehled stále spolehlivý.*” [1]

Ačkoliv EÚD sice uznává, že v oblasti rozdělování finančních prostředků EU nevládním organizacím k určitému zlepšení skutečně došlo, současně shledává, že celý systém stále není dostatečně transparentní.

Kritizována je ze strany EÚD samotná definice nevládní organizace obsažená ve finančním nařízení; ta totiž podle expertů může být vykládána různě. Z průzkumu plyne, že Komise při udělování žádostí dále nijak nezkoumá, jestli nevládní organizace nesledují obchodní zájmy svých členů nebo zda je nevládní organizace skutečně nezávislou na vládě nad podmínku, že se jedná o soukromý subjekt.

Napříč jednotlivými státy navíc nepanuje jednotna v národních definicích nevládní organizace, kdy některé pro takovou organizaci používají definici vlastní, od evropské mírně odlišnou, zatímco některé státy žádnou vlastní definici vůbec nemají.

Nedostatečně transparentní je dle EÚD také roztržitost systémů pro evidenci rozdělování finančních prostředků. Zavedení jednotného systému by tak mohlo přinést spolehlivý a jasný přehled finančních prostředků poskytovaných nevládním organizacím. Takové opatření je klíčové k zabránění nadměrné nežádoucí koncentraci finančních prostředků pouze v malém počtu nevládních organizací.

V neposlední řadě EÚD rovněž kritizuje skutečnost, že Komise a další prováděcí subjekty nedostatečně ověřují, zda nevládní organizace respektují hodnoty EU stanovené ve SFEU. Podobně jako u určení, zda se jedná o nevládní organizaci či nikoliv, je totiž i v tomto případě ponecháno pouze na prohlášení samotných organizací, že evropské hodnoty respektují.

Důležitost transparentnosti ve financování

Transparentnost ve financování představuje klíčový prvek, který spočívá v poskytování relevantních informací o příjemcích finančních prostředků a výši a účelu příspěvků; díky tomu mohou pak občané EU volat příslušné činitele k odpovědnosti, což vede k zajištění větší transparentnosti a důvěryhodnosti celého systému.

Důležitost transparentnosti se pak ukazuje jako klíčový prvek k zajištění dodržování a respektování hodnot EU stanovených v zakládajících smlouvách. V posledních letech napříč Evropou sílí vliv ultrakonzervativních a pravicových sil, usilujících například o omezení reprodukčních práv žen, potratů či práv LGBTI osob. Aby Evropa této výzvě dokázala čelit, je zapotřebí mít jasný a jednotný přehled a kontrolu nad financováním jednotlivých nevládních organizací, jejich činností a dodržováním hodnot EU.

Poznámka

- [1] Evropský účetní dvůr. (2025). *Transparentnost financování EU pro nevládní organizace: Navzdory pokroku není přehled stále spolehlivý*. Dostupné z https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-11/SR-2025-11_CS.pdf.

EÚD upozorňuje na netransparentnost financování [3]

Zdroje

- Finanční pravidla pro rozpočet EU (finanční nařízení). Získáno z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX%3A32024R2509>.
- Evropský účetní dvůr. (2018). *Transparentnost prostředků EU prováděných nevládními organizacemi: je zapotřebí větší úsilí*. Dostupné z https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_35/SR_NGO_FUNDING_CS.pdf.
- Evropský účetní dvůr. (2025). *Transparentnost financování EU pro nevládní organizace: Navzdory pokroku není přehled stále spolehlivý*. Dostupné z https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-11/SR-2025-11_CS.pdf.
- European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights. (2018). *Restoring the Natural Order*. Dostupné z https://www.epfweb.org/sites/default/files/2021-03/rtno__EN_epf_online_2021.pdf.

Fotografie

- [1] Transparentnost napomáhá k dodržování hodnot EU. Euro banknotes, Europa series, autor: Bericht, 1. říjen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CCo 1.0.
- [2] Evropský účetní dvůr provádí kontrolu účetnictví EU (z leva Tony Murphy – předseda EÚD). Handshake between Tony Murphy, on the left and Mairead McGuinness, autor: Lukasz Kobus, 23. leden 2024, zdroj: European Commission - Audiovisual Service, © European Union, 2024, CC BY 4.0.
- [3] EÚD upozorňuje na netransparentnost financování. A collection of Ancient Greek silver coins, autor: Arkaios Nomisma, 30. březen 2021, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.

Aktuality evropské sekce

Alexandra Eštoková

Krise lidských práv v Evropě: Nejhorší za poslední desetiletí, varuje komisař Rady Evropy

Michael O'Flaherty, komisař Rady Evropy pro lidská práva, označil současnou situaci lidských práv v Evropě za nejhorší, jakou za svou profesní kariéru zažil. V rozsáhlém rozhovoru vyjádřil obavy z toho, že se političtí lídři stále více odvracejí od svých závazků v oblasti lidských práv.

O'Flaherty upozornil, že ochrana hranic je často upřednostňována na úkor práva na azyl a občanských svobod. Tento názor navíc čím dál tím více zaznívá i od středových politických stran. Zdůraznil, že bezpečnost hranic lze zajistit bez porušování mezinárodního práva. Kritizoval systematickou diskriminaci Romů a připomněl, že žádná evropská země plně nerespektuje jejich práva. Vyzdvihl rostoucí roli romských žen a občanské společnosti, ale varoval, že zatím jde jen o ojedinělé příklady.

Závažné obavy vzbudil také úpadek občanské společnosti. O'Flaherty odsoudil vlnu zákonů o zahraničním financování a vládních zásahů, které cílí na neziskové organizace, média a LGBTI komunitu, zejména v Maďarsku a Gruzii. Podobný typ zákona, který má za důsledek omezení fungování mimovládních organizací a představuje zásah do občanské společnosti kvůli uložení nadbytečných povinností týkajících se jejich financování, byl v dubnu schválen i slovenským parlamentem. O'Flaherty dále varoval, že tyto snahy ohrožují samotné základy demokratických společností, neboť umlčují nezávislé hlasy a likvidují podpůrné struktury pro zranitelné skupiny společnosti. Situaci ještě zhoršilo náhlé stažení zahraničního financování, zejména ze strany USAID, kvůli čemuž mnoho důležitých organizací muselo ukončit svou činnost. Bez silné občanské společnosti podle něj není možné účinně chránit a prosazovat lidská práva v Evropě.

Další milník pro klimatická práva: rozhodnutí ESLP ve věci *L.F. a ostatní proti Itálii*

Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ze dne 6. května 2025 ve věci *L.F. a ostatní*

ESLP formuje klimatickou spravedlnost v Evropě [1]

proti Itálii je příkladem toho, jak ESLP formuje budoucnost klimatické spravedlnosti v Evropě.

ESLP konstatoval, že italské úřady nedokázaly ochránit 153 obyvatel žijících v blízkosti slévárny Fonderie Pisano v Salernu před vážnými riziky znečištění. Tito lidé se na ESLP obrátili po letech vystavení nebezpečnému znečištění, těžkým kovům a toxickým chemikáliím, a to navzdory opakovaným varováním zdravotnických a ekologických úřadů.

I když studie prokázaly jasná zdravotní rizika a úřady zjistily pokračující porušování předpisů ze strany slévárny, slévárna svůj provoz v obytné oblasti nezastavila.

ESLP rozhodl, že italské úřady neudělaly dost pro ochranu práva obyvatel na soukromý a rodinný

Slévárna pokračovala v provozu navzdory novému územnímu plánu a důkazům o jejím škodlivém dopadu na životní prostředí a zdraví obyvatel [2]

život (podle článku 8 Evropské úmluvy o lidských právech), když nedokázaly spravedlivě vyvážit obchodní zájmy a blaho místní komunity.

ESLP v reakci na incident v Bělehradě chrání práva na svobodu shromažďování

ESLP rozhodl dne 29. dubna 2025 o vydání předběžných opatření, právního nástroje, který používá pouze zřídka, ve věci *Đorović a ostatní proti Srbsku*.

Mechanismus předběžných opatření nařizuje okamžitou reakci a tím signalizuje vážnost událostí, jež se odehrály 15. března 2025 během pokojného protestu v Bělehradě. Při 15 minutové tiché vzpo-

Zákony cílené na neziskové organizace v Gruzii vyvolaly vlnu protestů [3]

mínce na oběti tragédie po zhroucení zastřešení na nádraží v Novém Sadu v listopadu 2024 došlo kolem 19. hodiny k narušení demonstrace hlasitými zvuky a vzdušnými vlnami. Stěžovatelé údajně zažili intenzivní instinktivní strach, paniku, šok, zrychlený tep, třes, problémy se sluchem, zvracení, nevolnost, tachykardii a podobné symptomy. Tento incident nahlásilo až 4 000 lidí, kteří se podělili o své zkušenosti.

Rozhodnutí ESLP potvrzuje, že použití takových zařízení je podle srbského práva nelegální a představuje vážná zdravotní rizika. Toto rozhodnutí vysílá silný apel na ochranu práva na pokojné protesty a fyzickou integritu protestujících osob.

Zdroje

Evropský soud pro lidská práva (2025). Rozsudek ve věci *L.F. A OSTATNÍ proti Itálii*. Získáno z: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-243191%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-243191%22]}).

Evropský soud pro lidská práva (2025). *Interim measure issued in sonic-weapon case*. Získáno z: [https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:\[%22003-8218363-11546489%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-8218363-11546489%22]}).

Nielsen, N. (2025, květen). O'Flaherty: state of human rights in Europe 'worst in my professional life'. *EUobserver*. Získáno z: <https://euobserver.com/migration/ar2478e43d>.

Fotografie

[1] ESLP formuje klimatickou spravedlnost v Evropě. Demonstrati-on for climate justice, autor: Spielvogel, 4. listopadu 2017, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0. Upraveno: oříznutí.

[2] Slévárna pokračovala v provozu navzdory novému územnímu plánu a důkazům o jejím škodlivém dopadu na životní prostředí a zdraví obyvatel. Factory, 3D model, autor: Feruz110, 3. září 2018, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0. Upraveno: oříznutí.

[3] Zákony cílené na neziskové organizace v Gruzii vyvolaly vlnu protestů. Protests against the law "on foreign influence" ("foreign agent" law, "Russian law", "Putin's law"), autor: Jelger Groeneveld, 20. dubna 2024, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0.

3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Vedoucí sekce: Michaela Luzio Stenzel a Radek Tesař

Komunity, sítě a AI: mění se povaha online sexuálního zneužívání dětí

Barbora Šváblová

Na jaře 2025 rozkryl Europol platformu Kidflix – síť pro sdílení obsahu zachycující sexuální zneužívání dětí, která měla téměř dva miliony uživatelů. Nešlo ale o výjimečný případ. Online zneužívání dětí prochází zásadní proměnou a stává se strukturálně organizovaným, propojeným sítí komunit a poháněným novými technologiemi. Násilí se zde nepotlačuje, naopak se stává prostředkem sounáležitosti.

Nástup online kultů a radikalizace dětí

Podle zpravodajské notifikace Europolu (Intelligence Notification – The Rise of Online Cult Communities) z ledna letošního roku, některé online komunity zaměřené na zneužívání dětí přijímají formu digitálních kultů. Nejde přitom jen o sdílení obsahu, ale o budování vztahů, pravidel a hierarchie. Skupiny často přebírají prvky manipulativní dynamiky – loajalita, sankce, očekávání výkonu a zneužívají je ke kontrole chování členů.

Zpráva upozorňuje, že komunity cíleně oslovují zranitelné děti, například LGBTQ+ mládež, děti s psychickými obtížemi nebo ty, které zažívají sociální izolaci. Celý proces často probíhá formou online groomingu. To znamená skrze systematické budování důvěry, navazování vztahu a přesunu komunikace do uzavřenějších, méně dohledatelných prostředí. Součástí groomingu je i pozvolné posouvání toho, co dítě vnímá jako přijatelné či běžné. Komunita postupně normalizuje násilí, sadismus i extrémní formy ponižování, a to jak prostřednictvím zkušenosti, tak pozorováním ostatních členů.

K získání důvěry využívají útočníci techniky jako tzv. love bombing, který se projevuje přívalem pozornosti, podpory a uznání, a který posiluje závislost dítěte na komunitě. V další fázi přichází

Budova Europolu v nizozemském Haagu [1]

emocionální nátlak, výhrůžky a vydírání. Dítě je postupně vedeno k tomu, aby samo přispělo do společného prostoru. Zprvu sdílením informací o sobě, později obrazovým nebo audiovizuálním obsahem, který dokumentuje jeho ponižení nebo násilí.

Dynamika loajality a eskalace

V některých případech bývá dítě vyzváno k fyzickému potvrzení loajality. Sebepoškozování se v tomto kontextu může stát součástí očekávaného chování. Zprávy v tomto směru zmiňují například řezné rány, popáleniny nebo vyřezávání symbolů do kůže. Tyto akty plní funkci rituálu a zároveň posilují závislost a vazbu na komunitu, která podobné projevy odměňuje.

Sdílený materiál slouží nejen jako důkaz loajality, ale i jako prostředek k získání statusu uvnitř skupiny. Komunity se často vzájemně inspirují a předhánějí například v tom, kdo sdílí nejdrsnější obsah, kdo se nebojí jít dál nebo v tom, kdo projeví větší krutost. Soutěž o „výjimečnost“ přispívá k neustálému zvyšování míry násilnosti a sadismu. Europol uvádí, že právě tento tlak na eskalaci činí toto komunitní prostředí mimořádně nebezpečným.

Zapojení do násilí přitom nemusí být jen výsledkem osobního rozhodnutí. V některých skupinách se stává podmínkou setrvání. Takové projevy slouží stejně jako důkaz důvěry, tak i jako nástroj kontroly a součást dynamiky moci uvnitř komunity. Pro dítě, které do ní vstoupilo s touhou po přijetí, se násilí stává prostředkem, jak si toto přijetí udržet.

Závažné je i to, že některé z těchto komunit přejímají jazyk a motivy známé z extremistického prostředí. Zpráva Europolu upozorňuje na přítomnost narativů glorifikujících chaos, kolaps společnosti nebo násilné činy. V některých případech dochází k oslavě masových střelců či dokonce k napodobování jejich komunikace a symboliky. Tím se narušuje tradiční obraz dítěte jako oběti a otevírá se otázka, co se děje, když se akt násilí stane potvrzením identity.

Technologie jako akcelerátor proměny

Zatímco komunitní prostředí vytváří rámec, technologie tento rámec násobí. Umělá inteligence, šifrovaná komunikace, anonymizované transakce a decentralizované platformy umožňují, aby se násilí šířilo rychleji, efektivněji a s menší šancí na odhalení. Dle Internet Watch Foundation (IWF) bylo v roce 2023 identifikováno více než 255 000 případů materiálů zobrazujících sexuální zneužívání dětí (Child Sexual Abuse Material; CSAM). Až 96 % z nich bylo hostováno na běžně přístupných platformách, nikoliv v anonymním prostředí dark webu [1].

Nejde přitom jen o šíření hotového obsahu. Technologie se dnes podílí i na jeho vzniku. Zpráva Internet Organised Crime Threat Assessment 2024 upozorňuje na rostoucí využívání umělé inteligence k výrobě syntetického CSAM. Na to navazují i aktuální údaje IWF, podle nichž se počet hlášení o umělé inteligenci generovaném materiálu zvýšil z 51 v roce 2023 na 245 jen za první měsíce roku 2024

Digitální prostředí může být zdrojem kontaktu, ale i manipulace a nátlaku [2]

– z nichž drtivá většina byla natolik realistická, že je nebylo možné odlišit od skutečných záznamů sexuálního zneužívání dětí.

V některých případech tedy zachycují násilí, které se nikdy nestalo – a přesto plní stejnou funkci jako reálné záběry: slouží k šíření, výměně, vydírání i radikalizaci. Používání umělé inteligence tím zároveň stírá hranici mezi pachatelem a „pouhým“ uživatelem. Nabízí obsah, který znecitlivuje a posouvá vnímání, ale zároveň zůstává těžko postihnutelný právem.

Některé komunity navíc umělou inteligenci využívají zcela cíleně, a to k vytváření specifických typů materiálů, k manipulaci s existujícím obsahem i k šíření propagandy. Technologie tak není jen nástrojem, ale aktivním činitelem, který mění strukturu celého jevu.

Oběti a pachatelé: když se role prolínají

Zprávy Europolu věnované násilí na dětech ukazují, že hranice mezi obětí a pachatelem se v digitálním prostředí čím dál častěji stírá. Děti nejsou jen pasivními příjemci násilí – v některých případech se pod tlakem komunity nebo v důsledku manipulace stávají jeho aktivními vykonavateli. Podle dat organizace Thorn, která se zaměřuje na ochranu dětí před sexuálním zneužíváním v digitálním prostředí, až 21 % osob, které sdílely CSAM, tak učinilo v dospívání a často pod tlakem jiných mladých uživatelů.

V prostředí, kde je sdílení násilí podmínkou přijetí, se dítě může naučit nejen násilí tolerovat, ale i ho považovat za prostředek, jak si udržet svou pozici v komunitě. Některé skupiny úmyslně vedou děti k tomu, aby samy rekrutovaly další oběti, sdílely obsah nebo se podílely na jeho tvorbě. V jiných případech dochází k přeformulování identity. Dítě, které bylo zneužito, je přesvědčeno, že může provádět ostatním to, co bylo činěno jemu.

Takový přechod z role oběti k pachateli není výsledkem svobodného rozhodnutí. Je důsledkem psychického tlaku, sociální izolace a digitálního prostředí, které problém chybějící hranice neodhaluje, ale posiluje. I dítě, které působí jako pachatel, může být ve skutečnosti prodlouženou rukou systému, který selhal. To staví před společnost i právní systém nové výzvy: jak porozumět tomu, kdo v digitálním prostoru nese odpovědnost, a jak chránit děti, jejichž role nejsou černobílé.

Systém, který nestačí

Jak uvádí zpráva *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment 2025*, digitální zneužívání dětí dnes probíhá v prostředí, které se vyvíjí rychleji než nástroje ochrany, prevence a trestního práva. Na pozadí komunitních struktur, technologických inovací a psychologické manipulace tak stojí rámec, který není připravený čelit nové podobě násilí.

Zpráva Europolu popisuje, jak šifrovaná komunikace, anonymní platformy a decentralizovaná infrastruktura komplikují detekci. Umělou inteligencí generovaný obsah často neobsahuje reálnou oběť, přesto nese znaky násilí a právně zůstává obtížně postižitelný. Současná legislativa na tento vývoj nedokáže pružně reagovat, což vede k nejistotě i prodlévám při zásahu.

Výše zmíněná zpráva zároveň upozorňuje na nízkou institucionální připravenost. Varovné signály často zůstávají nerozpoznány kvůli absenci metodiky a mezioborové koordinace. Prevence se soustředí spíše na technická doporučení než na psychologii manipulace. Dokument proto zdůrazňuje nutnost posílení kapacit, aktualizace legislativy a využití technologií ve prospěch ochrany dětí.

Poznámka

[1] Dark web je část internetu, která není indexována běžnými vyhledávacími a není přístupná přes standardní prohlížeče. Uživatelé k němu přistupují přes speciální nástroje umožňující anonymní připojení. Slouží mimo jiné ke skryté komunikaci, ale také k činnostem mimo zákon – například k šíření nezákonného obsahu, provozování anonymních trhů nebo fungování uzavřených digitálních komunit.

Zdroje

Global crackdown on Kidflix, a major child sexual exploitation platform with almost two million users (2025, duben 2). *Europol*. Získáno z <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/global-crackdown-kidflix-major-child-sexual-exploitation-platform-almost-two-million-users>.

Child sexual abuse material (CSAM). *Thorn*. Získáno z <https://www.thorn.org/research/child-sexual-abuse-material-csam/>.

Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2024 (2025, červenec 22). *Europol*. Získáno z <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2024>.

IWF Annual Data & Insights Report 2024 (2025, duben). *Internet Watch Foundation*. Získáno z <https://www.iwf.org.uk/annual-data-insights-report-2024/>.

New AI child sexual abuse laws announced following IWF campaign (2025, únor 2). *Internet Watch Foundation*. Získáno z <https://www.iwf.org.uk/news-media/news/new-ai-child-sexual-abuse-laws-announced-following-iwf-campaign/#:~:text=child%20sexual%20abuse%20imagery%20found,have%20quadrupled%20in%20a%20year>.

The changing DNA of serious and organised crime (EU-SOCTA) 2025 (2025, březen 18). *Europol*. Získáno z <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/changing-dna-of-serious-and-organised-crime>.

The rise of online cult communities dedicated to extremely violent child abuse (2025, leden). *Europol*. Získáno z <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/rise-of-online-cult-communities-dedicated-to-extremely-violent-child-abuse>.

What the 2024 NCMEC CyberTipline Report says about child safety (2025, květen 16). *Thorn*. Získáno z <https://www.thorn.org/blog/what-the-2024-ncmec-cybertipline-report-says-about-child-safety/>.

Fotografie

[1] Budova Europolu v nizozemském Haagu. Europol building, The Hague, the Netherlands - 5991.jpg, autor: OSeveno, 2. listopad 2015, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0.

[2] Digitální prostředí může být zdrojem kontaktu, ale i manipulace a nátlaku. Boy in White T-shirt Using Laptop Computer, autor: cottonbro studio, 31. květen 2020, zdroj: Pexels, Public Domain.

World Social Report 2025: Volání po nové sociální dohodě

Anna Kateřina Ondráčková

OSN zveřejnila v dubnu letošního roku *World Social Report 2025*, stěžejní publikaci týkající se celosvětového sociálního rozvoje. Zpráva představuje kritickou reflexi současného stavu, upozorňuje na prohlubující se sociální krizi a apeluje na nutnost přijetí nové sociální dohody, která by zajistila rovnost, ekonomické zabezpečení a solidaritu.

Základním východiskem zprávy je konstatování, že svět sice v posledních desetiletích dosáhl významného pokroku ve snižování extrémní chudoby, avšak tento pokrok zůstává velmi nerovnoměrný a křehký. Výrazně se liší mezi regiony, státy či sociálními skupinami. Téměř 2,8 miliardy lidí v současnosti žije na pokraji chudoby, s příjmem mezi 2,15 a 6,85 americkými dolary denně (tedy mezi 47 a 151 českými korunami). Takoví lidé se nacházejí v situaci, kdy jakýkoliv ekonomický otřes může znamenat jejich okamžitý pád do extrémní chudoby.

Zpráva tak poukazuje na to, že materiální nejistota je dnes globálním problémem, který podkopává nejen ekonomickou stabilitu, ale i důvěru občanů v demokratické instituce, jejich legitimitu a schopnost reagovat na potřeby společnosti.

Nerovnost a nedůvěra jako hrozby pro demokracii

Ruku v ruce s ekonomickou nejistotou jde stále rostoucí sociální nerovnost. Ve dvou třetinách zemí světa se příjmové rozdíly od 90. let 20. století prohloubily. Nejbohatší jedno procento světové populace vlastní více majetku než 95 % populace dohromady. Tato extrémní koncentrace bohatství v rukou úzké globální elity přispívá k sociální frustraci, zvyšuje polarizaci společnosti a podkopává principy rovnosti příležitostí.

Světová sociální zpráva varuje, že takto narušené socioekonomické podmínky přímo ohrožují demokratickou soudržnost a posilují extremismus. Společnosti, v nichž velká část obyvatel ztrácí víru ve

Jeden z mnoha protestů proti znečišťování životního prostředí [1]

spravedlivé rozdělení příležitostí či ve schopnost institucí zabezpečit základní životní jistoty, se stávají náchylnějšími k radikalizaci.

Dalším klíčovým prvkem sociální krize je hluboká eroze důvěry. Podle průzkumů má více než polovina obyvatel planety jen minimální důvěru ve svou vládu. Tento trend je zvláště silný u mladé generace, která často pociťuje, že ani demokratické instituce nedokážou řešit její problémy, ať už jde o klimatickou krizi, nedostatek pracovních příležitostí nebo dostupné bydlení.

Začarovaný kruh sociální krize

Zpráva tvrdí, že tyto tři faktory – nejistota, nerovnost a nedůvěra – se vzájemně posilují a vytvářejí začarovaný kruh, který oslabuje nejen ekonomickou

stabilitu, ale i samotné základy občanské společnosti. Zdůrazňuje, že současný globální řád selhává, a to zejména v ochraně nejzranitelnějších skupin obyvatelstva. Kritická je situace zejména u dětí, etnických menšin či obyvatel regionů sužovaných konflikty a změnami klimatu.

Aby bylo možné tento vývoj zvrátit, přichází zpráva s návrhem nové sociální dohody stojící na třech pilířích - rovnosti, ekonomickém zabezpečení pro všechny a solidaritě. Rovnost je podle autorů dokumentu klíčem k obnově společenské soudržnosti. Zpráva v tomto ohledu navrhuje především investice do veřejných služeb, jako je vzdělání, zdravotnictví nebo sociální péče, ale i progresivní zdanění a přerozdělování příjmů.

Ekonomické zabezpečení pak zahrnuje vytvoření stabilních systémů sociální ochrany poskytujících jistotu v krizových obdobích. Třetí pilíř, solidarita, má jak národní, tak mezinárodní rozměr. Zahrnuje podporu komunitní soudržnosti, důraz na participaci občanů při rozhodování a mezinárodní spolupráci při řešení krizí, zejména krize klimatické a krize migrační.

Výzva k novému myšlení

Zpráva apeluje jak na vlády, tak na občanskou společnost. Zdůrazňuje nutnost překonat krátkozraké politické strategie a potřebu zaměřit se na dlouhodobé cíle. Autoři zdůrazňují, že změna je nezbytná. Výchozí podmínky pro ni však již existují, zejména v podobě Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj [1] a Kodaňské deklarace o sociálním rozvoji [2].

Světová sociální zpráva 2025 je výzvou k hlubšímu zamyšlení. Upozorňuje na to, že bez zásadní změny v přístupu k sociální politice se budou globální nerovnosti dále prohlubovat, a to potenciálně na úkor stability, míru a lidských práv. Závěrem upozorňuje rovněž na nadcházející Světový summit o sociálním rozvoji, který se uskuteční v listopadu tohoto roku v katarském Dauhá.

Poznámky

[1] Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj je globální rámec přijatý všemi členskými státy OSN v roce 2015, který stanovuje 17 Cílů udržitelného rozvoje, jež mají být dosaženy do roku 2030. Jejím cílem je ukončit chudobu, chránit planetu a zajistit blahobyt pro všechny v rámci udržitelného rozvoje.

Jedním z pilířů nové sociální dohody by měla být solidarita [2]

[2] Kodaňská deklarace o sociálním rozvoji je klíčový mezinárodní dokument, který byl přijat na Světovém summitu pro sociální rozvoj v březnu 1995 pod záštitou OSN. Jejím cílem je zlepšit kvalitu života lidí po celém světě prostřednictvím sociální spravedlnosti, solidarity, rovnosti a lidských práv. Deklarace zdůrazňuje, že sociální rozvoj je nedílnou součástí udržitelného rozvoje.

Zdroje

United Nations. (2025, duben). *A New Policy Consensus to Accelerate Social Progress*. Dostupné z: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2025-04/250422%20BLS25022%20UDS%20UN%20World%20Social%20Report%20WEB.pdf>.

Ministerstvo životního prostředí. (2025). *Agenda 2030*. Dostupné z: <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/udrzitelny-rozvoj/agenda-2030>.

Fotografie

[1] Jeden z mnoha protestů proti znečišťování životního prostředí. Protest at Crawford Coal Plant, autor: chesapeakeclimate, 5. srpna 2010, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.0.

[2] Jedním z pilířů nové sociální dohody by měla být solidarita. Abramowski-braterstwo-solidarnosc-wspoldzialanie-okladka, autor: Magda Warszawa, 21. května 2012, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0 PL.

Aktuality sekce Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Nelly Vondrová

Nová iniciativa OSN na podporu obětí a přeživších teroristických útoků

Na konci dubna letošního roku zahájil úřad OSN pro boj proti terorismu činnost Sítě sdružení obětí terorismu (Victims of Terrorism Associations Network; VoTAN). Jedná se o novou iniciativu, která si klade za cíl podpořit úsilí na ochranu práv a potřeb obětí terorismu.

Světová komunita VoTAN představuje klíčový výstup z prvního celosvětového kongresu OSN o obětech terorismu, který se konal v září roku 2022. Tato síť nejen že spojuje oběti a přeživší teroristických útoků, ale také slouží jako fórum pro jejich sdružení a organizace občanské společnosti z celého světa. Cílem iniciativy je rovněž vytvořit bezpečný prostor, kde se mohou oběti a přeživší teroristických útoků vzájemně podporovat, a aktivně vystupovat v roli obhájců.

V této souvislosti zástupce generálního tajemníka OSN pro boj proti terorismu Vladimir Voronkov vyjádřil solidaritu se všemi oběťmi bez ohledu na jejich národnost, etnický původ či náboženství. Kromě toho také apeloval, na potřebu poskytovat obětem větší mezinárodní i národní podporu.

Zvyšování hladiny moří vysídluje obyvatele některých částí Šalamounových ostrovů

Změna klimatu nutí obyvatele komunity Walande a dalších pobřežních oblastí Šalamounových ostrovů k přesídlení. Místní obyvatele byli nuceni přesídlit ze svého ostrovního domova na pevninskou část Malaity kvůli stoupající hladině moře a častějším bouřím.

Organizace Human Rights Watch (HRW) ve své zprávě informovala o tom, že vláda Šalamounových ostrovů učinila důležité kroky k podpoře komunit nejvíce zasažených projevy klimatické krize. Vláda přijala pokyny pro plánované přesídlení. Ty však dosud nebyly plně uvedeny do praxe. Plánované

Vysoký komisař OSN pro lidská práva Volker Türk [1]

přesídlení představuje krajní adaptační opatření, které s sebou nese závažná rizika v oblasti ochrany lidských práv. Přesídlení by mělo fungovat na bázi důstojného souhlasu obyvatel.

Případ Walande poukazuje na rizika spojená s nedostatečnou podporou plánovaného přesídlení ze strany vlády i mezinárodních donorů. Komunita má jen minimální finanční prostředky na ochranu před stoupající hladinou moře. HRW tvrdí, že vyspělé státy by měly dostát svým mezinárodním klimatickým a lidskoprávním závazkům a podporovat klimatickou adaptaci v nejméně rozvinutých zemích jako jsou Šalamounovy ostrovy.

Mezi lety 2011 a 2021 však obyvatele Šalamounových ostrovů obdrželi v přepočtu průměrně jen 20 amerických dolarů ročně na klimatickou adaptaci ze zahraniční pomoci. Aktuální zpráva HRW proto vyzývá vládu a vyspělé státy k navýšení finanční

a technické podpory pro pobřežní komunity jako je právě Walande.

Přísnější represe ze strany současného prezidenta Tuniska – nová diktatura?

Mezinárodní federace pro lidská práva (International Federation for Human rights; FIDH) a její členské organizace upozorňují na znepokojující politický vývoj v Tunisku pod vládou prezidenta Kaisa Saída. Nedávné odsouzení 40 osob z řad opozice k mnohaletým trestům odnětí svobody v rámci „spikleneckého procesu“ signalizují návrat diktatury do země.

Trest odnětí svobody v rozmezí od 13 do 66 let jednotlivým odsouzeným se týká zejména advokátů, politiků či ochránců lidských práv. Tuniská vláda obvinění opírá o protiteroristický zákon z roku 2015 a trestní zákoník z koloniálního období. Podle tiskové zprávy FIDH mají tyto soudní procesy za cíl kriminalizovat běžnou politickou a občanskou činnost.

FIDH upozorňuje také na nadále se zhoršující a stupňující represivní opatření, která cílí na opozici a kritiky prezidenta. Jedním z posledních případů je zatčení právníka a bývalého soudce Ahmeda Souaba, který veřejně kritizoval zásahy výkonné moci do nezávislosti soudnictví.

Podle generálního tajemníka FIDH Aisse Rahmouna překonal současný diktátorský režim v Tunisku mírou represe i dřívější diktaturu. Z tohoto důvodu FIDH vyzývá EU, aby přehodnotila své stávající dohody s Tuniskem a pokračování těchto dohod podmínila k dodržování lidských práv.

AI, aneb nová hrozba pro žurnalistiku

Vysoký komisař OSN pro lidská práva Volker Türk u příležitosti Světového dne svobody tisku (3. května) zdůraznil důležitost svobody tisku pro porozumění světa a podporu kritického myšlení. Türk rovněž upozorňuje na rostoucí útlak médií a zásadní proměnu využívání, šíření nebo vytváření obsahu tisku pomocí umělé inteligence (AI). Ačkoli AI může být pro novináře užitečným nástrojem, přináší také vážná rizika v oblasti svobody médií.

AI je často využívána politiky k šíření dezinformací a prosazování vlastních cílů. Státy využívají nástroje AI ke sledování novinářů a jejich zdrojů na internetu. Tento způsob online sledování porušuje jejich právo na soukromí, přičemž má negativní dopad na mediální pracovníky po celém světě.

Svobodná a nezávislá média jsou podle Türka nejlepším protilekem proti dezinformacím, svoboda tisku je však dle něj v ohrožení ve všech regionech světa. Novináři jsou obtěžováni, vězněni, mučeni a dokonce zabíjeni. Od ledna letošního roku bylo zabito nejméně 20 pracovníků médií. Roste i beztrestnost za zločiny proti novinářům, kdy více než 80 % těchto případů zůstane nepotrestáno.

Generální tajemník OSN António Guterres ve svém poselství ke Světovému dni svobody tisku vyzdvihl příležitosti i rizika spojená s AI. Zmínil Globální digitální pakt, který loni přijaly členské státy OSN. Úmluva uvádí konkrétní kroky ke zvýšení mezinárodní spolupráce týkající se podpory integrity informací, tolerance a respektu v digitálním prostoru.

Zdroje

Tunisia: Cruel verdict in the so-called "conspiracy" trial (2025, duben 24). *International Federation for Human Rights*. Získáno z <https://www.fidh.org/en/region/north-africa-middle-east/tunisia/tunisia-cruel-verdict-in-the-so-called-conspiracy-trial>.

United Nations: a new initiative to support victims and survivors of terrorism (2025, květen 15). *Human Rights Center Antonio Papisca*. Získáno z <https://unipd-centrodirittiumani.it/en/news/united-nations-a-new-initiative-to-support-victims-and-survivors-of-terrorism>.

UN launches network to support victims and survivors of terrorism (2025, duben 28). *United Nations*. Získáno z <https://news.un.org/en/story/2025/04/1162686>.

Amara T., AlaaEIDin (2025, duben 19.). Tunisia hands lengthy prison terms to opposition leaders on conspiracy charges. *Reuters*. Získáno z <https://www.reuters.com/world/africa/tunisia-hands-jail-terms-ranging-13-66-years-opposition-figures-2025-04-19/>?

Solomon Islands: Rising Seas Force Relocation.

Support Community-Led Planned Relocation; Protect Walande Residents from Climate Impacts (2025, březen 17). *Human Rights Watch*. Získáno z <https://www.hrw.org/news/2025/03/17/solomon-islands-rising-seas-force-relocation>.

Journalism facing new threats from AI and censorship (2025, květen 2). *United Nations*. Získáno z <https://news.un.org/en/story/2025/05/1162856>.

Fotografie

[1] Vysoký komisař OSN pro lidská práva Volker Türk. Volker Türk (2021) (cropped). autor: IAEA Imagebank, 15. říjen 2021, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0.

4) Česká republika a lidská práva

Vedoucí sekce: Lucie Nechvátalová a Jiří Novák

Institut dočasné ochrany: jak Ministerstvo vnitra ignoruje rozhodnutí NSS

Filip Valoušek

Ruský útok na Ukrajinu v roce 2022 donutil miliony lidí opustit své domovy a hledat útočiště v zemích EU. V reakci na ruskou invazi proto Rada EU aktivovala režim dočasné ochrany, jenž měl přispět k úspěšnému zvládnutí uprchlické krize. Tuzemská právní úprava, která je dle Soudního dvora EU a Nejvyššího správního soudu v rozporu s unijním právem, však některým uprchlíkům z Ukrajiny získání dočasné ochrany zcela znemožňuje.

Dočasná ochrana v kontextu války na Ukrajině

Krátce poté, co Ruská federace v únoru 2022 zahájila invazi na Ukrajinu, přijala Rada EU (Rada) prováděcí rozhodnutí [1], kterým došlo na úrovni Evropské unie k aktivaci mechanismu dočasné ochrany. Ten je primárně zakotven ve směrnici Rady [2] z roku 2001 a jeho smyslem je poskytnout okamžitou a kolektivní ochranu osobám, které byly nuceny opustit svou zemi původu a nemohou se do ní vrátit.

Na vnitrostátní úrovni je prováděcím předpisem směrnice zákon č. 65/2022 Sb. (lex Ukrajina), který jakožto transpoziční předpis upravuje zejména podmínky udělování dočasné ochrany ukrajinským státním příslušníkům a jejich rodinám, případně státním příslušníkům třetích zemí, kteří byli z Ukrajiny v důsledku ruské invaze vysídleni.

Ačkoliv právo na dočasnou ochranu vzniklo těmto osobám „okamžitě“ po přijetí prováděcího rozhodnutí, tak práva, která z této ochrany vyplývají, platí pouze v té zemi EU, ve které byla žadatelům dočasná ochrana udělena. Z daného rozhodnutí Rady nicméně vyplývá, že ukrajinští uprchlíci mají právo zvolit si členský stát, v němž chtějí práva spojených s institutem dočasné ochrany (například práva čer-

V důsledku ruské invaze musely Ukrajinu opustit miliony lidí [1]

pat příspěvek na živobytí či na přístup ke zdravotní péči) požívat.

Jako problematický se proto může jevit § 5 lex Ukrajina, který vymezuje okolnosti, za kterých je žádost o udělení dočasné ochrany v České republice nepřijatelná. Tak je tomu například tehdy, jestliže je žádost podána cizincem, kterému již byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě EU, případně pokud o ni v jiném členském státě byl jen požádal. Tento zákon navíc zcela vylučuje soudní přezkum rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany. Stát tak některým uprchlíkům odpírá právo na účinný prostředek nápravy, garantované čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie.

Rada EU po invazi na Ukrajinu aktivovala režim dočasné ochrany [2]

Předběžné otázky Nejvyššího správního soudu

Své pochybnosti ohledně souladu zmíněných ustanovení lex Ukrajina s právem EU měl i Nejvyšší správní soud (NSS). Proto se na konci listopadu 2023 obrátil na Soudní dvůr EU (SDEU) se dvěma předběžnými otázkami [3]. NSS se tázal jednak na přípustnost ustanovení, jenž vylučuje soudní přezkum, a jednak na ustanovení, podle kterého je žádost o poskytnutí dočasné ochrany nepřijatelná, pokud cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo pokud mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno.

Z odpovědi SDEU [4] na předběžné otázky jednoznačně vyplývá, že ustanovení, které vylučuje soudní přezkum rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany, je v rozporu s unijním právem. Ke stejné-

mu závěru SDEU došel i v případě ustanovení, které vylučuje poskytnutí dočasné ochrany osobě, která požádala v povolení pobytu v jiném členském státě. Otázka, jak postupovat ve vztahu k uprchlíkům, kterým již byla dočasná ochrana v jiném členském státě udělena a kteří o ni nyní žádají v České republice, však zůstala nevyjasněná.

Alarmující přístup Ministerstva vnitra

V návaznosti na rozhodnutí SDEU o předběžné otázce vyšlo na začátku dubna několik rozhodnutí NSS [5], která označují postup Ministerstva vnitra při odmítání žadatelů o dočasnou ochranu za nezákonný. Ministerstvo totiž uprchlíky dle § 5 lex Ukrajina automaticky odmítalo, aniž by jejich žádosti věcně posuzovalo.

Z rozsudků NSS je patrné, že pokud chce uprchlík změnit stát, v němž mu je dočasná ochrana garantována (kupříkladu proto, aby se připojil ke své rodině), mělo by mu to být umožněno. NSS tak z argumentace SDEU dovodil i rozpor posledního nejasného ustanovení s unijním právem. Veřejný ochránce práv však upozorňuje, že Ministerstvo vnitra tato rozhodnutí nerespektuje a nadále postupuje při posuzování žádostí o udělení dočasné ochrany protiprávně.

Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra se totiž žádostmi uprchlíků, kteří si o dočasnou ochranu zažádali v jiném státě, případně jim zde již byla udělena, stále věcně nezabývá. Místo toho na ně i přes jednoznačnou judikaturu NSS nadále hledí, jako by nebyly vůbec podány.

Jak správně poukazuje ombudsman, takovýto postup je v rozporu se zásadami právního státu a nadto také s pravomocnými rozsudky NSS. Ačkoliv je nepochybně třeba respektovat zásadu, že dočasná ochrana lze k určitému okamžiku požívat pouze v jednom členském státě, tento fakt nemůže uprchlíkům bránit ve výkonu jejich práva na změnu státu dočasné ochrany.

Co bude dál?

Jestliže vzbuzoval v minulosti postup Ministerstva vnitra pochybnosti, po sérii rozsudků NSS a SDEU je zřejmé, že ve státě, který respektuje elementární ústavněprávní principy, již nemůže takový postup obstát. O to více zarážející je, že rezort vnitra judikaturu NSS vědomě ignoruje.

I proto chce s ministrem vnitra o celé věci jednat zástupce veřejného ochránce práv Vít Alexander Schorm. Nezbyvá než doufat, že výsledek jednání bude ku prospěchu právního státu. V opačném případě v následujících měsících můžeme zřejmě očekávat další smršť politováníhodných sporů ukrajinských uprchlíků se státem. Ty pak pro Českou republiku nebudou ničím jiným než ostudným vyjádřením toho, jak stát hází uprchlíkům, tedy osobám ve slabším a zranitelném postavení, klacky pod nohy.

vu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana.

- [2] Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími.
- [3] Předběžné otázky byly položeny usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2023, čj. 8 Azs 93/2023-37.
- [4] Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. 2. 2025 ve věci C-753/23 (*Krasiliva*).
- [5] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023 – 27, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024 – 42, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024 – 42.

Zdroje

Evropská komise. Pomoc pro osoby přecházející z Ukrajiny: Vaše práva v EU. Získáno z https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/information-people-fleeing-war-ukraine/fleeing-ukraine-your-rights-eu_cs.

Nejvyšší správní soud. (2025, duben). *Nejvyšší správní soud se vyjádřil k možnosti občanů Ukrajiny změnit stát poskytující jim dočasnou ochranu* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.nssoud.cz/aktualne/tiskove-zpravy/detail/nejvyssi-spravni-soud-se-vyjadril-k-moznosti-obcanu-ukrajiny-zmenit-stat-poskytující-jim-docasnou-ochranu>.

Nejvyšší správní soud. Předběžné otázky podané NSS. Získáno z <https://www.nssoud.cz/rozhodovaci-cinnost/predbezne-otazky/predbezne-otazky-podane-nss>.

Rada Evropské unie. (2022, březen). *Ukrajina: Rada jednomyslně zavedla dočasnou ochranu osob prchajících před válkou* [tisková zpráva]. Získáno z <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/03/04/ukraine-council-introduces-temporary-protection-for-persons-fleeing-the-war/>.

Veřejný ochránce práv. (2025, duben). *Ministerstvo vnitra ignoruje rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Nebezpečný precedens, obává se zástupce ombudsmana a žádá schůzku s ministrem* [tisková zpráva]. Získáno z https://www.ochrance.cz/aktualne/ministerstvo_vnitra_ignoruje_rozhodnuti_nejvyssiho_spravniho_soudu_nebezpecny_precedens_obava_se_zastupce_ombudsmana_a_zada_schuzku_s_ministrem/.

Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

Fotografie

- [1] V důsledku ruské invaze musely Ukrajinu opustit miliony lidí. MALTESER Ukrainehilfe (51926526000), autor: MALTESER Austria, 5. březen 2022, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.0. Upraveno: oříznutí.
- [2] Rada EU po invazi na Ukrajinu aktivovala režim dočasné ochrany. 3 years anniversary of Russian aggression against Ukraine: Ukrainian and EU flags in front of the European Parliament in Brussels and Strasbourg, autor: Laurie DIEFFEMBACQ, 23. únor 2025, zdroj: EP, © European Union 2025. Upraveno: oříznutí.

Poznámky

- [1] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného příli-

Právo na (dostatečný) trest pro pachatele?

Jakub Dubják

ÚS se již v minulosti vyjádřil k otázce, zdali má oběť trestného činu právo na potrestání pachatele. Doposud však byla odpověď záporná. Relativně pozitivní vývoj práva na účinné vyšetřování jak v judikatuře ESLP, tak v judikatuře ÚS ji následující, otevírá prostor pro další diskusi. Jak ÚS přispěl k dosavadní rozhodovací praxi tentokrát? Dočkají se (nezletilé) oběti znásilnění přiznání práva na potrestání pachatele?

Právo na potrestání pachatele...

O právu na účinné vyšetřování jste se již mohli dočíst například v posledním bulletinu (viz Bulletin duben 2025, str. 36). Nabízí se otázka, zdali existuje i právo oběti trestného činu na potrestání pachatele. Judikatura Ústavního soudu (ÚS) byla doposud v tomto směru zdrženlivá a právo poškozeného na potrestání pachatele nedovozovala.

K tomu lze uvést usnesení II. ÚS 821/20, ve kterém ÚS shrnul, že „v trestním řízení nejde primárně o věc poškozeného a jeho právo na potrestání pachatele, nýbrž o povinnost státu (čl. 80 odst. 1 Ústavy), aby ve veřejném zájmu bylo stíháno a odsouzeno jednání, které zákon označuje za trestné“. Dále v usnesení IV. ÚS 140/24 ÚS v kontextu majetkové trestné činnosti vyloučil, že by v daném případě právo na účinné vyšetřování zakládalo právo na potrestání pachatele.[1]

S podobnými závěry se lze setkat i u přestupkového řízení. ÚS tak např. ve svém usnesení II. ÚS 345/01 konstatoval, že, a to vzhledem k tomu, že stíhání a případné potrestání pachatele správního deliktu je vztahem mezi ním a státem, neexistuje „ústavně zaručené subjektivní právo fyzické nebo právnické osoby na to, aby byla jiná osoba pro správní delikt stíhána“.[2]

Klíčovým pro další vývoj je závěr Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ve věci *M.G. proti Litvě*, kde shledal, že uložit příliš mírný trest za znásilnění nezletilého je v rozporu s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Uvedl zde následující: „Ač-

Budova Krajského soudu v Brně [1]

koli neexistuje absolutní povinnost, aby všechna trestní stíhání skončila odsouzením nebo uložením určitého trestu, vnitrostátní soudy by neměly za žádných okolností dovolit, aby závažné útoky na fyzickou a duševní integritu zůstaly nepotrestané, nebo aby byly závažné trestné činy potrestány příliš mírnými tresty“.

Čerstvá věc před ÚS

Ve svém čerstvém nálezu [3] ÚS poskytl poněkud kontroverznější příspěvek k výše nastíněnému judikатурnímu vývoji. Na případu nezletilé dívky (stěžovatelka) znásilňované partnerem její matky (obžalovaný) shledal, že Krajský soud v Brně (KS) porušil její právo nebýt podrobena nelidskému

a ponižujícímu zacházení. I přes vyslovení porušení stěžovatelských práv však napadené rozhodnutí nakonec nezrušil.

Obžalovaný matky byl nejprve okresním soudem shledán vinným ze zvlášť závažného zločinu znásilnění a rovněž i přečinu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií. Toho se dopustil tím, že si pořídil videonahrávku pohlavního styku mezi ním a nezletilou stěžovatelkou (nejspíš již ve věku šestnácti let stěžovatelky). Následovně ji opakovaně (až pětkrát týdně) nutil k pohlavnímu styku pod pohrůžkou zveřejnění fotografií či dané videonahrávky. Stěžovatelka nakonec otěhotněla, a to před dosažením plnoletosti.

V reakci na odvolání obžalovaného KS pod zrušil výrok o způsobu výkonu trestu. KS výkon trestu podmíněně odložil a vyslovil nad obžalovaným dohled, jelikož shledal, že „u obviněného existovala reálná naděje, že účelu trestu bude dosaženo bez přímého výkonu ve věznici“. Jedním z důvodů zde bylo nedostatečně podložené tvrzení, že první krok vedoucí k pohlavnímu styku měla učinit stěžovatelka. Toto rozhodnutí pak stěžovatelka napadla ústavní stížností.

V mezičase však ÚS řízení přerušil, jelikož ministr spravedlnosti podal stížnost pro porušení zákona Nejvyššímu soudu (NS) proti napadenému rozsudku. NS pak rozhodl, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon ve prospěch obviněného.[4] K tomu shledal, že KS zcela nevhodně vyhodnotil závažnost spáchaných trestných činů. KS dle NS vinu navíc částečně, a to nesprávně, přenášel na stěžovatelku. ÚS v návaznosti na rozhodnutí NS rozhodl o pokračování v řízení o ústavní stížnosti.

Argumentace ÚS

Ve stručnosti ÚS napadené rozhodnutí KS nezrušil s ohledem na následující skutečnosti: I) právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení má pouze procesní charakter; II) přímý právní vztah mezi poškozeným a obviněným není v trestním právu dán; III) nelze bez dalšího upřednostňovat ochranu základních práv oběti před základními právy obviněného; IV) oběť trestného činu nemá základní právo na (dostatečné) potrestání pachatele trestného činu.

Budova Ústavního soudu [2]

ÚS zde zohlednil vývoj v judikatuře ESLP ohledně práva na účinné vyšetřování a požadavků „na trestání závažných útoků na fyzickou a duševní integritu oběti“. Uzavřel však, že v dané věci těmto závazkům odpovídá „právo na pečlivé posouzení všech okolností“ a „dostatečné a přesvědčivé odůvodnění ospravedlnující uložení podmíněného trestu“. Čili zde přímo nefiguruje právo oběti trestného činu na potrestání pachatele.

ÚS nijak nepopřel, že by došlo k zásahu do základních práv stěžovatelky. V podstatném rozsahu se také ztotožnil se závěry NS, nicméně poukázal i na potřebu brát ohled na základní práva obviněného. Zdůraznil, že „[e]xistence pozitivního závazku automaticky nevede k pozastavení negativních závazků“. Uvedl, že klíčovou je zde celosystémová promyšlená reakce, která nemůže spočívat pouze v aktivitě trestních soudů s podporou ÚS suplujícího nejvyšší soud v rámci kontroly adekvátnosti trestů.

Stěžovatelce bylo vyhrožováno zveřejněním videonahrávky [3]

Obsáhlé odlišné stanovisko

Skupina celkem čtyř ústavních soudkyň spolu s jedním soudcem (skupina) k nálezu podala své odlišné stanovisko. V něm poukázala na to, že se ÚS dostatečně nevypořádal s námitkami stěžovatelky nad rámec „pouhého“ porušení jejího práva nebýt podrobena nelidskému a ponižujícímu zacházení (z procesního hlediska). ÚS se tak měl skrze své rozhodnutí nezrušit napadené rozhodnutí odchýlit od jeho dosavadní judikatury. Nadto skupina dodala, že ÚS dostatečně neodůvodnil, proč v daném případě upřednostnil právní jistotu před ochranou základního práva.[5]

Skupina tak upozornila na to, že se ÚS dostatečně nevypořádal s námitkami stěžovatelky ohledně porušení jejího práva na ochranu lidské důstojnosti a soukromí. Krajský soud měl dle skupiny stěžovatelku redukovat na pouhý objekt svého posuzování, a navíc o ní skrze své odůvodnění zveřejnil nepodložená tvrzení.

K možnosti zrušení výroku o trestu pomocí „vtažení“ poškozené do trestněprávního vztahu mezi státem a obviněným skupina zdůraznila, že i přesto, že „*přímý právní vztah mezi poškozeným a obviněným v trestním právu není dán*“, platí, že se poškození „*mohou u trestních soudů dovolávat svých zákonných i základních práv vůči státu, což může mít nepřímý dopad do právní sféry obviněného*“.

Skupina vznesla otázku ohledně budoucí aplikace závěrů ÚS. Má být výsledkem to, že „*nelze k ústavní stížnosti oběti zrušit rozhodnutí o trestu nikdy*“? Dle skupiny zatím nelze učinit definitivní odpověď. Podstatnou pro tento závěr je však skutečnost, že

ÚS ve svém nálezu neposkytl přímou odpověď. Je tedy otázkou, do jaké je tento krok příznivý.

Skupina vyslovila neblahou předzvěst, že „*nález poukazující na procesní systémové limity trestní spravedlnosti údajně omezující a bránící poskytnutí ústavní ochrany základním právům obětí, žádoucí důvěru neposílí*“.

Poznámky

- [1] ÚS se takto vypořádal s odkazem stěžovatele na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 14. 10. 2008 ve věci *Blumberga proti Lotyšsku*, č. stížnosti 70930/01.
- [2] Dále lze zmínit rozsudek NSS č.j. 2 As 134/2011–200, ve kterém vyloučil možnost kolize práva na nezávislý a nestranný výkon soudní moci s právem na potrestání pachatele přestupku., jelikož takové právo dle něj neexistuje.
- [3] Nález Ústavního soudu ze dne 19. března 2025, sp. zn. Pl. ÚS 17/24. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezy/2025/Pl._%C3%9AS_17-24_AN_v%C4%8D_disentu.pdf.
- [4] NS sám konstatoval, že KS udělil obviněnému excesivně mírný trest.
- [5] Skupina rovněž poukázala na nedostatečné rozlišování ÚS dvou dílčích aspektů posuzování toho, zdali je trest excesivně mírný: I. trest musí být dostatečně odůvodněný; II. teprve poté lze posuzovat, zdali je excesivně mírný, tj. zcela nepřiměřeně nízký.

Zdroje

- Dimun, P. (2024, duben). Soud se dopustil excesů proti pravidlům právního státu, namítá ústavní stížnost v případě podmínky za znásilnění. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2024/04/soud-se-dopustil-excesu-proti-pravidlum-pravniho-statu-namita-ustavni-stiznost-v-pripadu-podminky-za-znasilneni/>.
- Nález Ústavního soudu ze dne 19. března 2025, sp. zn. Pl. ÚS 17/24. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezy/2025/Pl._%C3%9AS_17-24_AN_v%C4%8D_disentu.pdf.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. srpna 2013, č. j. 2 As 134/2011-200. Dostupné z: <https://vyhledavac.nssoud.cz/DokumentOriginal/Text/628811>.
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. února 2024, č. stížnosti 6406/21. Český dostupné například z: <https://eslp.nsoud.cz/vyber/22057/>.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. června 2001, sp. zn. II. ÚS 345/01. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/uscr/ii-us-345-01>.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. dubna 2020, sp. zn. II. ÚS 821/20. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=111583&pos=6&cnt=7&typ=result>.

Fotografie

- [1] Budova Krajského soudu v Brně. Brno Palace Justice, autor: Rader59, 3. září 2017, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0.
- [2] Budova Ústavního soudu. Ústavní soud focený večer, autor: Jakub Dubják.
- [3] Stěžovatelce bylo vyhrožováno zveřejněním videonahrávky. 8 mm Kodak safety film reel 04, autor: Coyau, 12. leden 2013, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0.

Aktuality české sekce

Aneta Cermanová

Výbor Rady Evropy proti mučení zveřejnil zprávu o své návštěvě Česka v roce 2024

V dubnu minulého roku vykonala delegace Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) v Česku kontrolu. V té se zaměřila na zacházení s osobami umístěnými v policejní vazbě, vězení či výchovném ústavu.

Podle letos zveřejněné zprávy Výbor CPT vyzdvihl skvělou spolupráci s českými státními orgány a jejich personálem. Naprostá většina osob umístěných v těchto zařízeních si nestěžovala na špatné zacházení. Výbor také ocenil úsilí zvýšit množství pracovních příležitostí a nabídek speciálních vzdělávacích programů.

Na druhou stranu dostala Česká republika také řadu doporučení. Lze zmínit například naléhavou výzvu ze strany CPT k upuštění od používání chirurgické kastrace jako prostředku léčby pachatelů sexuálních trestných činů. Dále také doporučení týkající se zamezení špatného fyzického zacházení ze strany personálu. Výbor rovněž kritizoval nevyhovující stav ve věznici ve Valdicích, v níž podmínky ubytování připomínají klece.

Zpráva přináší jak ocenění pozitivních kroků českého státu, tak důležitá varování a výzvy k napravení.

Česká republika musí činit konkrétní kroky vedoucí k humánnímu zacházení [1]

Výbor Rady Evropy proti mučení (CPT) zamířil na kontrolu do Česka [2]

Z pohledu ochrany lidských práv zůstává klíčové, aby Česká republika na doporučení CPT reagovala konkrétními kroky a nadále usilovala o důstojné a humánní zacházení se všemi osobami, které se ocitnou v zařízeních, v nichž jsou osoby omezeny na svobodě.

Kateřina Šimáčková povede sekci ESLP

Ze Štrasburku přišla v květnu dobrá zpráva. Emeritní soudkyně Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu Kateřina Šimáčková byla zvolena předsedkyní jedné ze sekcí Evropského soudu pro lidská práva. Do funkce ji zvolilo plénum soudu. Své nové role se ujme koncem měsíce, přičemž předsednictví sekcí trvá dva roky.

ESLP je rozdělen do pěti sekcí. Každá z nich má jednak svého předsedu, místopředsedu a několik „řadových“ soudců. V rámci sekcí se rovněž vytvářejí senáty. Ty jsou složeny z předsedy sekce, „národního soudce“ a dalších pěti soudců ze sekce, které však předseda sekce určí systémem rotace. Kateřina Šimáčková tak bude mít nejen vliv na složení těchto senátů, ale zároveň se spolu s předsedou soudu a ostatními předsedy sekcí bude podílet na rozhodování o počtu zřízených výborů a jejich obsazení.

Kateřina Šimáčková povede sekci ESLP [3]

Prezident Zelenskyj navštívil Prahu po 22 měsících

Dne 4. května přivítala Česká republika vzácné hosty – ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského s manželkou Olenou. Prezident Zelenskyj ani tentokrát neoblékl formální oblek, nýbrž úbor připomínající vojenskou uniformu, čímž symbolicky vyjádřil sounáležitost se svými vojáky.

Během návštěvy se ukrajinská hlava státu setkala s českým prezidentem Petrem Pavlem i se zástupci českého zbrojního průmyslu. Prezident Zelenskyj ocenil Českou republiku za její úsilí směřující k zastavení ruské agrese vůči Ukrajině. Prezident Pavel vyjádřil podporu Ukrajině v jejím úsilí o vstup do Evropské unie a Severoatlantické aliance a zároveň přislíbil pokračování pomoci, včetně dodávek munice.

Zdroje

- ČTK. (2025, květen). Zelenskyj poděkoval Česku za podporu, Pavel slíbil další pomoc. Získáno z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2667583>.
- Procházková, P. (2025, květen). Pointa N: Zelenského návštěva Prahy přinesla nečekaně dojemné chvíle. Deník N. Získáno z <https://denikn.cz/1724095/pointa-n-zelenskeho-navsteva-prahy-prinesla-necekane-dojemne-chvile/>.
- Evropský soud pro lidská práva. (2021). 50 otázek a odpovědí. Získáno z https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/50questions_CES.
- Evropský soud pro lidská práva. (2024). Jednací řád Soudu. Získáno z https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/rules_court_ces.
- Kancelář prezidenta republiky. (2025, květen). Oficiální návštěva prezidenta Ukrajiny. Získáno z <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/manzelka-prezidenta-ceske-republiky-1/aktivity-manzelky-prezidenta-republiky/oficialni-navsteva-prezidenta-ukrajiny-18527>.
- Rada Evropy – CPT. (2025). Report to the Czech Government on the visit to the Czech Republic carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT). Získáno z <https://rm.coe.int/1680b4e6ad>.
- Rada Evropy – Výbor pro zabránění mučení (CPT). (2025). Council of Europe Anti-Torture Committee (CPT) publishes report on its 2024 periodic visit to Czechia. Získáno z <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-cpt-publishes-report-on-its-2024-periodic-visit-to-czechia>.
- Ústavní soud České republiky. (2025, květen). Evropský soud pro lidská práva zvolil Kateřinu Šimáčkovou předsedkyní sekce. Získáno z <https://www.usoud.cz/aktualne/evropsky-soud-pro-lidska-prava-zvolil-katerinu-simackovou-predsedykyni-sekce>.

Fotografie

- [1] Česká republika musí činit konkrétní kroky vedoucí k humanitnímu zacházení. Anthus pratensis Puy Gros 20190805 t193133, autor: Marie-Lan Tař Pamart, 5. srpna 2019, Wikimedia Commons, CC BY 4.0. Upraveno: oříznutí.
- [2] Výbor Rady Evropy proti mučení (CPT) zamířil na kontrolu do Česka. Rada Evropy ve Štrasburku, autor: Aneta Cermanová, 18. prosince 2024.
- [3] Kateřina Šimáčková povede sekci ESLP. Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku, autor: Aneta Cermanová, 18. prosince 2024.

Monitoring lidskoprávních publikací

Přehled aktuálních článků o lidských právech

Jakub Dubják

Vnitrostátní právo

Brandejský, T. Cryptocurrency Regulation in the US and the Czech Republic: A Comparative Analysis of Enforcement and Effectiveness. *World Economy and Policy* 1/2025.

Martínek, B. & Vítek, T. Vývoj účasti ekologických spolků v sankčních řízeních pohledem judikatury správních soudů a praxe správních orgánů. *Právní rozhledy* 9/2025.

Mezinárodní právo a právo Evropské unie

Matejak, D. & Mahmutović, M. "For Generations Farmers Have Preserved the Environment, Now You Are Endangering It": Affective-Discursive Practices in European Farmers' Reaction to Climate Policy. *Czech Journal of International Relations* 1/2025.

Pospíšilová, S. Vliv unijního práva na vnitrostátní rámec postavení oběti a poškozeného v trestním řízení se zaměřením na děti. *Právní rozhledy* 9/2025.

Politologie, mezinárodní vztahy a zahraniční politika

Crescentino, D. S. Crafting Utopias through Environmental Denial: The Far-Right Populism of Bolsonaro and Milei. *Czech Journal of International Relations* 1/2025.

Jarkovský, M. Společná Evropská armáda: Budoucnost Evropské bezpečnosti a obranné spolupráce?. *Mezinárodní politika* 1/2025.

Mádl, M. Eurasijská suverenita ve stínu Ruska a Turecka. *Mezinárodní politika* 1/2025.

Fotografie

[1] Ilustrační fotografie. Bound volumes of the Harvard International Law Journal, autor: J.-H. Janßen, 7. březen 2019, zdroj: Wikimedia Commons, CCo 1.0, upraveno: oříznuto.

Ilustrační fotografie [1]

Redakce Bulletinu

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Vedoucí sekce:

Mgr. Nikola Burdová

Nikola vystudovala Právnickou fakultu na Karlově univerzitě v Praze. Vedle lidských práv se zajímá o mezinárodní humanitární právo nebo také o právo trestní. V minulosti se věnovala například dobrovolnictví pro Amnesty International a zúčastnila se stáže v neziskové organizaci zaměřující se na uprchlické a azylové právo. Momentálně pracuje v advokátní kanceláři.

Klára Popelková

Klára je studentkou Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a během studia ji nejvíce oslovilo mezinárodní trestní právo, kterému by se chtěla věnovat i nadále. Absolvovala zahraniční studijní pobyt ve Slovinsku se zaměřením na srovnávací ústavní a mezinárodní právo. Ve volném čase byste ji nejčastěji potkali při sportu, na horách nebo při cestování s batohem na zádech

Stážisté:

Šimon Komár: Šimon je studentem Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Během studia ho zaujalo zejména mezinárodní právo veřejné a témata s lidskoprávní problematikou, těmto odvětvím práva by se proto rád věnoval i v budoucnu. Absolvoval stáž na civilním úseku Krajského soudu v Brně. Volný čas tráví rád s přáteli a rodinou. Má rád outdoorové sporty, hory, přírodu a hudbu.

Barbora Bulánková: Barbora je studentkou oboru Právo a právní věda na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a zároveň studuje i Klasickou archeologii a klasický řecký jazyk a literaturu ve studiu sdružených oborů na Filozofické fakultě MUNI. Zájem má především o lidská práva a právo trestní. Ve volném čase se věnuje svému koutku a krevetkám, které nechová na jídlo. Bez dobré hudby a šálku kávy nedá ani ránu.

Tereza Hladíková: Tereza je studentkou Bezpečnostních a strategických studií a Politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Nejvíce se ve svém oboru zajímá o lidská práva v regionech Afriky, Blízkého východu a Balkánu. Ve svém volném čase dobrovolničí pro humanitární organizaci Koridor UA, cestuje nebo sportuje.

2) Evropský systém ochrany LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Tomáš Opat

Tomáš vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, kde se věnoval především mezinárodnímu právu a lidským právům. Po škole nastoupil na stáž v NATO, kde působil v sekci politického plánování kanceláře generálního tajemníka. V současné době pracuje jako parlamentní asistent v Evropském parlamentu, kde se věnuje především otázkám týkajícím se výborů pro zahraniční vměšování a dezinformace a pro kulturu a vzdělávání.

Mgr. Natálie Dřínovská

Natálie vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity a nyní studuje evropské právo na Univerzitě v Leidenu. V minulosti působila jako stážistka a/nebo asistentka na Nejvyšším správním soudu a Ústavním soudu. Zajímá se především o právo EU, jeho vztah s národními (ústavními) právními systémy a o mechanismus předběžných otázek a Soudní dvůr EU.

Stážisté:

Bc. Caroline Bindačová: Caroline je absolventkou oboru Evropská studia na Masarykově univerzitě a zároveň v Brně studuje také Právo a právní vědu. Dále je studentkou magisterského oboru Migrační studia v Barceloně. Zaměřuje se hlavně na nucenou migraci a na lidská práva migrantů.

Nga Thi Nguyen: Hani studuje obor Právo a právní věda na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Vedle studia spoluorganizuje soutěž pod názvem Olympiáda lidských práv a dobrovolničí v Asociaci debatních klubů. Z lidských práv ji nejvíce zajímají svoboda projevu a práva dětí.

Martin Plášek: Martin je studentem druhého ročníku Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Zaujímá ho především otázka svobody projevu, které se věnoval také v rámci své stáže na Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky. Ve volném čase si rád pročistí hlavu sportem, zajímavou knihou nebo šálkem dobré kávy.

LL.B Alexandra Eštoková: Alexandra je absolventkou bakalářského programu evropského práva na Maastricht University. Absolvovala stáž v Transparency International Slovensko a momentálně pracuje jako paralegal v advokátní kanceláři. Zaujímá se o globální spravedlnost, rodovou rovnost a práva menšin.

3) Mezinárodní politika, byznys a LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Bc. Michaela Luzio Stenzel

Michaela vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity a současně Mezinárodní vztahy a Evropská studia. Zaujímá se o mezinárodní politiku, lidská práva a problematiku aplikace mezinárodního práva v kyberprostoru. Absolvovala stáž na Velvyslanectví ČR v Římě a Stálé misi ČR při OSN v New Yorku. Po dokončení studií působila jako OSN Dobrovolnice při Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu v Sarajevu.

Mgr. Radek Tesař

Radek vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity. Záhy po dokončení studia nastoupil jako stážista na Ústavní soud do týmu profesora Wintra. V současnosti již jako asistent působí v týmu místopředsdkyně Ústavního soudu profesorky Ronovské. Zaujímá se o problematiku civilního práva procesního, a to zejména o insol-

venční právo. Téměř tři roky pracoval v kanceláři insolvenčních správců, odkud se přesunul na praxi na insolvenční úsek ke Krajskému soudu v Brně.

Stážisté:

Anna Kateřina Ondráčková: Anna studuje čtvrtým rokem na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Při studiu absolvovala stáž na Ministerstvu zahraničních věcí a pražském obvodním soudě. Pracuje v advokátní kanceláři zaměřené na finanční regulaci.

Nelly Vondrová: Nelly je studentkou prvního ročníku magisterského oboru Economic Law na Sciences Po. Zaměřuje se na obchodní, lidská a environmentální právo a jejich propojení v oblasti spravedlnosti s politikou a globálními výzvami.

Mgr. Barbora Šváblová: Barbora tento rok dokončila magisterský program Bezpečnostní studia na Univerzitě Karlově. Do budoucna by se nejraději zaměřila na problematiku radikalizace, násilného extremismu a P/CVE politik.

4) Česká republika a lidská práva

Vedoucí sekce:

Mgr. Lucie Nechvátalová, E.MA

Lucie vystudovala právo na Právnické fakultě a lidská práva a demokratizaci na EIUC v Benátkách a Université de Strasbourg. Stážovala v OSN, u Evropského soudu pro lidská práva a u veřejného ochránce práv. Působí na Nejvyšším správním soudě jako kancléřka a asistentka soudce. Věnuje se především evropskému systému ochrany lidských práv, konkrétně zákazu špatného zacházení, pozitivním povinnostem států a odškodňování.

BLOG NA WEBU CENTRA

Věděli jste, že na Blogu Centra jsou další krátké články o lidskoprávních tématech? Podívejte se [zde](#).

Více na www.centrumlidskaprava.cz

Mgr. Jiří Novák

Jiří úspěšně dokončil magisterské studium na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. Pracuje jako asistent dvou soudců Ústavního soudu. současně působí jako právní poradce v Bílém kruhu bezpečí. Věnuje se především prolínání trestního a ústavního práva v České republice se zaměřením na práva obětí trestné činnosti.

Stážisté:

Bc. Jakub Dubják: Jakub je studentem oboru Právo a právní věda společně s navazujícím oborem Veřejná správa na Masarykově univerzitě v Brně. Úspěšně zde již absolvoval obor Mezinárodněprávní obchodní studia. Zájem má především o sféru veřejného práva. Rád se věnuje rekreačním sportům, vaření a je milovníkem čaje.

Aneta Cermanová: Aneta studuje obor Právo a právní věda na Masarykově univerzitě. Zaujímá se o lidská práva a ústavní právo. Současně pracuje v politickém marketingu a pomáhá na katedře právní teorie. Volný čas věnuje sportu a cestám do světa.

Gabriela Tomečková: Gabriela studuje Právnickou fakultu Masarykovy univerzity. Právě dochází na stáž na Ústavní soud pod prof. Wintrem. Ve svém volném čase píše o společenských problémech, běhá a chodí do hor. Vede tábory pro vysokoškoláky.

Filip Valoušek: Filip studuje právo na Masarykově univerzitě. Zaujímá se především o právní teorii a sociologii. Působí jako pomocná vědecká síla na katedře právní teorie a jako praktikant v advokacii. Ve volném čase rád sportuje.

www.centrumlidskaprava.cz